KURULUŞ VE AMAÇ

Kuruluş

MADDE 1- (1) Bu anasözleşme hükümlerini kabul ederek ortaklığa giren ve girecek olan gerçek ve tüzel kişiler arasında 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümlerine göre değişir ortaklı değişir sermayeli bir Sınırlı Sorumlu Tarımsal Kalkınma Kooperatifi kurulmuştur.

(2) Kooperatif, Ticaret Siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır. Tescilden önce kooperatif namına iş ve işlem yapanlar bunlardan şahsen ve zincirleme olarak sorumludurlar.

(3) Anasözleşmede yapılacak değişiklikler kuruluştaki usule tabidir.

(4) Ortaklarının çoğunluğu kadınlardan oluşan ve kadın emeğinin değerlendirilmesi amacıyla kurulan kooperatifler kadın kooperatifi sayılır.

Ünvan

MADDE 2- (1) Kooperatifin ünvanı SINIRLI SORUMLU KALDIRIMBAŞI KÖYÜ TARIMSAL KALKINMA KOOPERATİFİ dir.

Süre

MADDE 3- (1) Kooperatif süresizdir.

Yönetim merkezi ve şubeler

MADDE 4- (1) Kooperatifin yönetim merkezi ..ÇANAKKALE / BİGA / KALDIRIMBAŞI Köyü 'dir.

(2) Kooperatif gerekli gördüğü takdirde yurt içinde ve yurt dışında şubeler açabilir. Şubeler, merkezin sicil kaydına atıf yapılmak suretiyle bulundukları yer ticaret siciline tescil olunurlar.

Çalışma bölgesi

MADDE 5- (1) Kooperatifin çalışma bölgesi ÇANAKKALE İLİ BİGA İLÇESİ KALDIRIMBAŞI KÖYÜdir.

Amaç

MADDE 6- (1) Kooperatifin amacı;

a) Ortakların her türlü bitkisel, hayvancılık, ormancılık konularındaki üretimini artırmak ve ihtiyaçları ile ilgili temin, tedarik, işletme, depolama, pazarlama ve değerlendirme faaliyetlerinde bulunmak,

b) Ortakların ekonomik ve sosyal yönden gelişmelerine yardımcı olmak, iş sahası temin etmek,

c) Ortakların ekonomik gücünü arttırmak için tabii kaynaklardan faydalanmak, el ve ev sanatları ile tarımsal sanayiinin gelişmesini sağlayıcı tedbirler almaktır.

Çalışma konuları

MADDE 7- (1) Kooperatif, 6 ncı maddede yazılı olan amacın gerçekleştirilmesi için aşağıda belirtilen konularda faaliyet gösterir:

a) Tarımda her türlü verimliliği artırıcı tedbirleri almak,

b) Her türlü bitkisel, hayvansal ve orman ürününün verimli bir şekilde yetiştirilmesi veya üretimi için gerekli olan teknik çalışmaları yapmak.

c) Ortaklarının üretimini ve yetiştiriciliğini yaptığı her türlü ürünü ve bunların kaliteli bir şekilde işlenmesini sağlayacak tedbirleri almak; hastalık ve zararlılarla mücadele işlemlerini kooperatif aracılığıyla yapmak veya yaptırmak,

ç) Ortaklarının üretimle ilgili araç, gereç ve diğer tarımsal girdi ihtiyaçlarını temin etmek, ayrıca, ortakların tarımsal makine, alet ve ekipman ihtiyaçlarına yönelik makine parkını satın alma veya kiralama suretiyle oluşturmak.

d) Kooperatifin ve/veya ortaklarının sahip olduğu makineleri, kooperatif ortaklarına veya ücret karşılığı üçüncü kişilere kullandırmak,

e) Bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi, işlenmesi, depolanması, pazarlanması ve nakliyesi için gerekli çalışmaları yapmak, yaptırmak,

f) Her çeşit orman ürününün istihsal, imal, nakil, depolama ve istif işlerinin yapılmasında ortaklarına yardımcı olmak veya bu işleri yapmak, orman idaresince verilecek aslî ve talî orman ürünleri ve orman artıklarını değerlendirmek, 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu ve ilgili mevzuata göre; İş Sağlığı ve Güvenliği ile mesleki eğitim, belgelendirme çalışmaları yapmak, ortaklarına ormanda iş sağlamak, kredi vermek, özel ağaçlandırma yapmak, yaptırmak,

g) Çay üretiminde verimliliği artırmak amacıyla ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak,

ğ) Tabii kaynaklardan faydalanmak, özellikle kadın kooperatifi ortaklarının ürettiği el sanatları ve diğer mamullerin değerlendirilmesi için muhtelif çalışmalarda bulunmak ve bunların pazarlanmasını sağlamak,

h) Ortakların finansman ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olmak ve teslim ettikleri mal oranında ve kooperatifin mali imkânları ile orantılı avanslar vermek,

ı) Tarım ve Orman Bakanlığı ile diğer bakanlıklar, teşekküller ve bankalar tarafından yapılacak teknik ve mali yardımların ortaklara intikalini sağlamak,

i) Resmî ve özel kurum ve kuruluşlardan temin edilen kredi, hibe ve borç parayı amaca uygun hizmetlerde kullanmak,

j) Kredi alınan banka, kurum ve kuruluşlara kooperatif tüzel kişiliğine ait taşınır ve taşınmaz malları ipotek ettirmek ve ortakları adına kefalette bulunmak,

k) Taşınmaz ve taşınır mallar, aynlar edinmek, yaptırmak veya gerektiğinde satmak, işletmeleri devralmak, kooperatifin yatırımları için gerekli tesislerin yapılmasına karar vermek,

l) Kooperatifin ithalat ve ihracatla ilgili işlemlerini yapmak veya yaptırmak,

m) Bina, arazi, arsa vb. alım ve satımı ile kooperatifin mülkiyeti ve tasarrufunda bulunan makine, alet ve malzemeyi kira karşılığı her türlü tarımsal işlerde kullandırmak, bunların bakım ve onarımını sağlamak,

n) İşletme araçları, canlı, cansız demirbaşlarla, ortakların gıda maddeleri, ev ve giyim eşyası, yakıt ve akaryakıtlarının alım ve satımını yapmak ve bayiliğini almak,

o) Ortaklarına her türlü sigorta hizmetlerinin sağlanmasında aracılık etmek,

ö) Kırsal turizm faaliyetinde bulunmak,

p) Ortakların sosyal, kültürel ve ulaşım konularındaki ihtiyaçlarına yönelik faaliyette bulunmak,

r) Çevre korumaya yönelik faaliyetlerde bulunmak,

s) Çalışma konularıyla ilgili iktisadi işletme ve şirket kurmak, kurulmuş olanlara iştirak etmek,
ş) Amaç ve çalışma konularında gazete, dergi, kitap çıkarmak, her türlü yayın faaliyetlerinde bulunmak ve gerektiğinde seminer, sempozyum, panel, konferans gibi toplantılar ile fuar düzenlemek, düzenlenenlere katılmak,
t) Her türlü bitkisel, hayvansal ve ormancılık konularındaki girdi, hammadde, üretim ve pazarlama ile ilgili nakliye işlerini yapmak veya yaptırmak,
u) Muhafazası, depolanması ve raf ömrü diğer ürünlere nazaran daha zor olan yaş sebze, meyve; ıtri, tıbbi ve süs bitkileri ile raf ömrü daha kısa olan hayvansal ürünlerin işlenmesi, depolanması, paketlenmesi ve pazara naklini gerçekleştirmek, nakil sırasında bozularak ekonomik değerlerini yitirmemeleri için gerektiğinde soğuk taşıma zincirini gerçekleştirmeye elverişli nakil vasıtalarını satın almak, kiralamak,
ü) Elektrik piyasasına ilişkin ilgili mevzuatın uygun olması halinde: güneş enerjisi santrali (GES) başta olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesisi kurmak, işletmek, bu tesislerden ürettiği enerji ile ortaklarının ve gerektiğinde çalışma alanında bulunan ortak dışı gerçek ve tüzel kişilerin ihtiyacını karşılamak; ihtiyaç fazlası elektriği ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirmek, elektrik enerjisi üretiminde kullanılmak üzere gerekli olan her türlü makine, tesisat, nakil vasıtaları, cihaz, alet, edevat, sair menkul ve gayrimenkul malları ve hakları satın almak, ithal etmek, kullanmak, kiralamak ve kiraya vermek, tesisler kiralamak, satın almak, işletmek, arsa, arazi, bina ve gayrimenkul almak, her türlü tesisi kurmak, inşa etmek, ettirmek, işletmek, devir almak, kiralamak, kiraya vermek, gerektiğinde imal etmek ve satmak,
v) Ortaklarının tarımsal faaliyetleri, meslek ve geçimleri ile ekonomik her türlü ihtiyaçlarını temin edip kalkınmalarını sağlamak, tarımsal çalışmalarını düzenlemek, bu amaçla her türlü tarımsal, sanayi ve gıda ürününün, petrol ürününün (akaryakıt, madeni yağ vb.) satış ve pazarlaması için şirket, iktisadi işletme, şubeler, market, satış hali, satış pazarı, soğuk hava depoları, ambalajlama ve paketleme tesisleri, silolar ve benzerlerini kurmak, açmak, lisanslı depoculuk faaliyetlerinde bulunmak, bunları işletmek, işlettirmek, kiralamak, kiraya vermek, bu amaçlarla ilgili olarak gerçek ve tüzel kişilerle yatırım ortaklığı, kâr paylaşımı da dahil her türlü ortaklığı kurmak, imtiyaz hakkı ve bayilikler almak, vermek, yatırımlar yapmak, çiftçi işletmelerini verimli ve kazançlı düzeye yükseltmek için her türlü tedbirleri almak ve tüm bu konularda ilgili bakanlıkların, ulusal ve uluslar arası kurum ve kuruluşların teknik, kredi, teşvik ve hibe yardımları ile uyguladıkları proje ve desteklemelerden yararlanmak ve gereğinde işbirliği yapmak.
(2) Birinci fıkranın (**p**) bendinde belirtilen faaliyetlerden, kooperatif ortağının birinci derece yakınları olan anne, baba, eş ve çocukları da yararlanır.

ORTAKLIK İŞLERİ

Ortaklık

MADDE 8-
(1) Kooperatifin kuruluşundaki ortak sayısı en az yirmi bir kişidir.
(2) Çalışma bölgesi içinde üretim ve geçim kaynakları bakımından aynı veya benzer nitelikte olan, aralarında ortak fayda ve hizmet ilişkileri kurulabilen yerleşim yerlerinde ikamet eden gerçek veya tüzel kişilerden ortak alınır.
(3) İkinci fıkrada belirtilen gerçek kişilerde birinci ikamet yeri olması şartı aranır, tüzel kişilerde ikamet şartı aranmaz.

Ortaklık şartları

MADDE 9-
(1) 8 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki şarta ilave olarak ortaklarda aranacak şartlar şunlardır:
a) Türk vatandaşı olmak,
b) Medeni hakları kullanma yeterliliğine sahip olmak,
c) Yerleşim yeri adresi, 5 inci maddede belirtilen çalışma bölgesi içinde yer almak,
ç) Aynı çalışma bölgesinde amacı ve esas faaliyet konusu aynı olan başka bir kooperatifin ortağı olmamak,
d) Kuruluşta bu anasözleşmeyi imzalamış olmak veya sonradan kooperatife girişte bu anasözleşme hükümlerini bütün hak ve ödevleri ile birlikte kabul ettiğine dair bir ortaklık dilekçesi vermiş olmak.

Sorumluluk ve ek ödemeler

MADDE 10- **(1)** Kooperatif, ortaklarına kendi varlığının dışında şahsi bir sorumluluk veya ek ödemeler yüklüyorsa, bu halde ortak olmak isteğinde bulunan kişiler, bu sorumluluk ve yükümlülükleri kabul ettiğini yazılı olarak bildirdiği takdirde değer taşır.

Başvurma şekli ve ortaklığa kabul

MADDE 11-
(1) Gerekli şartları taşıyıp da kooperatife ortak olmak isteyen gerçek kişiler ile tüzel kişiliklerin kanuni temsilcileri, anasözleşme hükümlerini bütün hak ve ödevleri ile birlikte kabul ettiğini belirten bir ortaklık dilekçesi ile kooperatif yönetim kuruluna başvururlar. Yönetim kurulu giriş isteğinde bulunanların anasözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırarak uygun olanların ortaklık dilekçesine istinaden ortaklığa kabul kararını karar defterine yazar. Yönetim kurulu başvuruyu bir ay içinde sonuçlandırır ve başvuru sahibine kararı taahhütlü mektupla veya elden imza karşılığında tebliğ eder.
(2) Kurucu ortaklar, kuruluşta bu sözleşmeyi imzalamak suretiyle, ortaklık hak ve ödevlerini bütünüyle kabul etmiş olurlar.
(3) Kabul kararı verilen ortağın taahhüt ettiği nakdi sermaye payının 1/4'ünün karşılığı olan miktar tahsil edilir. Girişte ortaklık vecibesini yerine getirmeyenlerin ortaklık hakkı doğmaz.
(4) Ortaklığa kabul edilmeyenler denetleme organı vasıtasıyla genel kurula müracaat edebilirler.
(5) 19 uncu ve 20 nci maddeler uyarınca devir yolu ile ortaklığa alınanlar hariç olmak üzere daha sonra ortaklığa kabul edileceklerden, üçüncü fıkrada belirtilen sermaye paylarından ayrı olarak, her bilanço dönemi baz alınarak ve genel kurula katılanların yarısından bir fazlasının kabulü ile alınacak karar doğrultusunda; kooperatifin mevcut mal varlığının, anasözleşmenin "Değer biçme bilir kişi" başlıklı 31 inci maddesinde belirtilen şekilde değerinin tespit edilerek bulunan miktarın kooperatifin ortak sayısına bölünmesi neticesinde ortaya çıkan tutar kadar genel kurulca belirlenen vadede "Varlıklara Katılım Payı" alınması mümkündür.
(6) Kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefil olan kooperatifler ile kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatiflerde, yönetim kurulu anasözleşmede

belirtilen şartları taşıyanları ortaklığa kabulden kaçınamaz.

Görev veya hizmet karşılığı ortaklık

MADDE 12- **(1)** Kooperatifte bir görev veya hizmetin yerine getirilmesi için ortaklığa alınmasında fayda umulan kişilerin yazılı isteği halinde; yönetim kurulunun teklifi ve genel kurulun onayı ile ortaklığa alınabilir. Bu görev veya hizmetin sona ermesi ile ortaklık sıfatı kalkar.
(2) Ancak ortağın isteği ve genel kurulun kabulü ile ortaklığa devam edebilir. Bu şekilde alınacak ortakların ortaklık niteliklerini taşıması şarttır.

Taşınmaz mal ve işletme karşılığı ortaklık

MADDE 13-
(1) Yönetim kurulunun teklifi ve genel kurulun kararı ile bir taşınmaz malın mülkiyeti veya işletmenin üçüncü şahıslara devri veya taşınmaz malın mülkiyetine bağlı hakların kullanılmasının devri suretiyle ortak olmak isteyen kişiler, ortaklığa alınabilir. Bu gibi hallerde, taşınmaz malın temliki ile ortaklık sıfatı, başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın yeni sahibine veya işletmeyi alana geçer.
(2) Taşınmaz malın devri ile ortaklığın intikal edeceği hususundaki hükmün üçüncü şahıslara karşı geçerli olması için tapu siciline şerh konulması gerekir.

ORTAKLARIN HAK VE GÖREVLERİ
Ortakların görevleri

MADDE 14- **(1)** Ortakların görevleri şunlardır:

a) 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, anasözleşme ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine uymak,

b) Kooperatifin çıkarlarına ve alınan kararlara aykırı davranışlarda bulunmamak, kooperatifin bütün hizmetlerine yardımcı olmak,

c) Yüklendiği ortaklık paylarını, varsa ek ödemelerini, kredi ve avanslardan doğan ve vadesi gelen borcunu, zamanında ödemek,

ç) Kooperatife karşı olan her türlü vecibelerini yerine getirmek,

d) Finansman müesseselerinden kooperatif adına ortakların müteselsil kefaleti ile kredi alınması durumunda, alınan kredinin geri ödemesinde payına düşen miktarı zamanında ödemek.

e) Amaca yönelik faaliyetlerde kullanılmak üzere, miktarı ve ödeme şekli genel kurulca belirlenen aidat yükümlülüklerini yerine getirmek.

Ortakların hakları

MADDE 15- **(1)** Ortakların hakları şunlardır:
a)Genel kurul toplantısına katılmak,
b) Yönetim kurulu yıllık faaliyet raporunu, bilançoyu, gelir gider farkı hesaplarını ve denetleme organı raporunu genel kurulun yıllık toplantısından en az on beş gün öncesinden itibaren bir yıl süre ile kooperatif merkezinde, varsa şubelerinde ve Kooperatif Bilgi Sisteminden (KOOPBİS) incelemek,
c) Gerektiğinde ilgili makamlara başvurarak görev ve hakları ile ilgili konularda yardımcı olunmasını istemek,
ç) 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve anasözleşmede yazılı her türlü haklardan faydalanmak,
d) Gerektiğinde, yönetim kurulunun kararlarına karşı denetleme organına, genel kurul kararlarına karşı da yargı organlarına itiraz hakkını kullanmak,
e) Genel kurula katılma hakkını haiz ortakları gösterir listeye KOOPBİS üzerinden erişebilmek,
f) Ortağı olduğu kooperatifin adres, iletişim bilgileri, ticaret sicili kayıtları, gayrimenkul durumu, genel kurul toplantı evrakı, yetkili yönetim, denetleme organı, tasfiye kurulu üyelerinin ve kooperatifin diğer ortaklarının kimler olduğuna dair bilgilere KOOPBİS üzerinden erişebilmek.

Ortakların haklarını kullanma şekli

MADDE 16- **(1)** Kooperatif ortakları haklarını, aşağıda belirtildiği şekilde kullanır.

a) Ortakların, bizzat oy kullanmak, iptal davası açmak, gelir-gider farkı
almak gibi eşit oldukları haklar aleyhinde değişiklik yapılamaz.

b) Ortaklar, kooperatif faaliyetleri ve yönetim kurulu üyeleri hakkında denetleme organı üyelerine her zaman başvurabilirler.

(2) Her ortak kendi isteği ile kooperatiften çıkabilir. Çıkma isteği yönetim kurulunca karara bağlandığı andan itibaren ortaklıktan çıkması kabul edilmiş sayılır. Yönetim kurulu anasözleşmeye uygun olarak yapılacak isteğe rağmen bir ortağın kooperatiften istifasını kabulden kaçınacak olursa, ortak çıkma isteğini noter aracılığı ile kooperatife bildirir. Bildiri tarihinden itibaren çıkma gerçekleşir.
(3) Kooperatif ortaklarından herhangi birisi, genel kurulda tespit ettiği usulsüzlüklere genel kurulda itiraz edebileceği gibi itirazını genel kurul tutanağına da yazdırabilir.

Ortaklığın sona erme şekli

MADDE 17- **(1)** Ortaklık, aşağıdaki hallerde sona erer:

a) Ortağın çıkma isteğinin kabulü,

b) Ortağın ölümü,

c) Ortaklığın devredilmesi,

ç) Ortaklıktan çıkarılma,

d) Ortaklığın düşmesi.

Ortağın çıkma isteğinin kabulü

MADDE 18- **(1)** Ortaklıktan çıkmayı arzu eden ortaklar, kooperatife borçlarının olmaması ve yazılı olarak yönetim kuruluna müracaat etmek şartı ile çıkma dilekçesini verdiği tarihten itibaren bir ay içinde ortaklıktan çıkabilirler.

(2) Yönetim kurulu, ortaklıktan çıkma isteğini reddedemez ve ilk toplantısında görüşür.
(3) Ortaklıktan çıkma ile ilgili, 16 ncı maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklıdır.
(4) Şayet ortağın çıkması kooperatifin mevcudiyetini tehlikeye düşürecek nitelikte ise, ayrılmak isteyen ortağın belirli bir tazminat ödemesi genel kurulca hükme bağlanabilir.
(5) Genel kurulun tasfiyeye karar verdiği tarihten altı ay öncesine kadarki zaman içerisinde çıkma isteğinde bulunan ortakların bu istekleri dikkate alınmaz.

Ortağın ölümü ve ortaklığın devri

MADDE 19- (1) Ortağın ölümü halinde ortaklık kanuni mirasçılarına geçer.
(2) Ölen ortağın kanuni mirasçılarının üç ay içinde 9 uncu maddedeki ortaklık şartlarını taşıyan bir temsilci tayin ederek kooperatife bildirmeleri halinde ortaklık hak ve yükümlülükleri kanuni mirasçıları lehine devam eder.
(3) Mirasçıların temsilci tayin etmemeleri veya ortaklığa devam etmek istememeleri halinde, ölen ortağın alacak ve borçları 24 üncü madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

Ortaklık paylarının devri

MADDE 20-
(1) Ortaklık payları, yönetim kurulu tarafından onaylanmak şartı ile ortak olmayan ve yeterli ödeme gücüne ve ortaklık şartlarına sahip olan gerçek ve tüzel kişilere devredilebilir.
(2) Anlaşan kişiler arasında düzenlenen temlik senedi bir dilekçe ile yönetim kurulu başkanlığına sunulur. Buna olumlu cevap verildiği ve devralanın ortaklık defteri ile ilgili işlemleri tamamlandığı tarihten itibaren ortaklık payları ile diğer tüm hakları devredilmiş sayılır.

Ortaklıktan çıkarılma

MADDE 21- (1) Durumları aşağıda gösterilen hallere uyanlar yönetim kurulu kararı ile ortaklıktan çıkarılır.
a) Kooperatifçe kendisine verilen her çeşit üretim ve tüketim maddelerini yapılan ihtara rağmen veriliş amacı dışında kullananlar, başkasına devredenler veya satanlar.
b) 14 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentlerinde belirtilen görevleri yerine getirmeyenler,
c) Üst birliklere seçilerek görevlendirilenlerden ikamet adreslerini taşıyan üst birlik yöneticileri hariç olmak üzere anasözleşmenin 9 uncu maddesinde belirtilen şartların yitirilmesi,
ç) Üç defa arka arkaya genel kurul toplantısına katılmayanlar,
d) Ortak alınmış kimsenin ortaklık şartlarına sahip olmadığı kooperatife girdikten sonra ortaya çıkmış bulunanlar,
e) Kooperatifin para, mal ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı mahkûm olanlar.
(2) Ortaklıktan çıkarıldıktan sonra tekrar ortaklığa alınanlar, ikinci defa ortaklıktan çıkarıldıkları zaman ortaklığa tekrar alınma haklarını kaybeder.

Ortaklıktan çıkarılma kararının verilmesi ve itiraz

MADDE 22-
(1) Ortaklar, anasözleşmede gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamazlar.
(2) Çıkarma kararı gerekçeli olarak yönetim kurulu karar defteri ile ortaklar defterine kaydedilir. Kararın onaylı örneği, çıkarılan ortağa tebliğ edilmek üzere on gün içinde notere tevdi edilir. Ortak, çıkarma kararının kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içinde itiraz davası açabilir veya genel kurula itiraz edebilir. Bu itiraz, ilk toplanacak genel kurula sunulmak üzere yönetim kuruluna noter aracılığı ile tebliğ ettirilecek bir yazı ile yapılır.
(3) Genel kurula itiraz edildiği takdirde, yönetim kurulunun çıkarma kararı aleyhine itiraz davası açılamaz. Genel kurulca verilecek karara karşı itiraz davası hakkı saklıdır.
(4) Yönetim kurulunun kendi hakkında çıkarılma kararı aldığı ortak, genel kurulun bu konuyla ilgili olarak alacağı kararda oyunu kullanamaz, ancak karşı görüşünü genel kurul tutanağına geçirtir.
(5) Üç aylık süre içinde genel kurula veya mahkemeye başvurmak suretiyle itiraz edilmeyen çıkarma kararları kesinleşir,
(6) Haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların ortaklık hak ve yükümlülükleri, çıkarma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.

Süre ve ortaklığın düşmesi

MADDE 23- (1) Kooperatif, sermaye yükümlülüğünden borçlu olanlar, anasözleşmenin 14 üncü maddenin birinci fıkrasının (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen görevleri yerine getirmeyenler ile vadesi gelen borçları dahil diğer ödemelerle yükümlü bulunan ortaklardan elden yazılı olarak veya taahhütlü mektupla bu hususlar mümkün olmazsa münasip süre ile yapacağı iki ilânla bu yükümlülüklerini yerine getirmelerini ister.
(2) İlk isteğe uymayan ve ikinci istemeden sonra da bir ay içinde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin ortaklığı genel kurul kararına gerek kalmadan kendiliğinden düşer.
(3) Düşme işleminin kesinleşmesi için yönetim kurulunun bu hususta alacağı kararın ilgililere tebliği şarttır.
(4) Ortaklığın düşmesi ortağın, anasözleşme veya diğer suretlerle doğmuş borçlarının yok olmasını gerektirmez.

Ortaklığı sona erenlerle hesaplaşma süresi ve yükümlülük

MADDE 24-
(1) Çıkan ve çıkarılan ortakların kendilerinin veya mirasçılarının kooperatifin yedek akçeleri üzerinde hiçbir hakları yoktur. Mevcut olan haklar ise ortağın ayrıldığı yıl sonu bilançosuna göre hesaplanır. Ancak, ortaklığın sona ermesi halinde ortakların veya mirasçılarının kooperatif malları üzerindeki haklarının ödenip ödenmemesine ve ödeme şekline genel kurulda, kayıtlı ortakların 2/3 ünün kabulü ile karar verilir. Ortağın ayrılmasıyla kooperatifin varlığını tehlikeye düşürecek bir durumun mevcut olması halinde kooperatifin tazminat isteme hakkı saklıdır.
(2) Çıkan veya çıkarılan ortaklara yapılacak iade ve ödemeler kooperatifin varlığını tehlikeye düşürecek nitelik taşıyorsa, iade ve ödemelerin süresi genel kurulca 3 yılı aşmamak üzere geciktirilebilir. Çıkan veya çıkarılan ortaklar ile mirasçıların alacak ve hakları, bunları isteyebilecekleri günden itibaren 5 yıllık süre sonunda zaman aşımına uğrar. Ancak, genel kurul yetkisine bağlı olarak alınan kredilerde, ortakların sorumluluğu geri ödeme süresince devam eder.

(3) Kooperatiften çıkan, çıkarılan ve ölen ortakların, ortaklık zamanlarına ait zararlardan dolayı sorumlulukları ayrıldıkları yıla ait bilançonun genel kurulca kabulünden başlayarak iki bilanço yılı devam eder. Çıkan veya çıkarılan ortaklar tarafından o güne kadar gerek sermaye payı olarak ve gerekse mevduat olarak kooperatife yatırılmış bulunan paralar, gerçekleşen zarar karşılığı düşüldükten sonra faizsiz olarak ilgililere geri verilir.
(4) Çıkan ve çıkarılanlara yapılacak ödemeler toplamı, ödenmiş kooperatif sermayesi tutarının 1/10'unu geçemez. Bu miktarı geçen ödemeler ertesi yıla aktarılır. Bu aktarmalar ortak alacağının beş yıllık zaman aşımı süresine kadar bekletilemez. Çıkarılanlara yapılacak ödemenin sırası ölenlere ve ayrılanlara ait ödemelerden sonra başlar.

Ortaklığa tekrar alınma

MADDE 25-
(1) Ortaklıktan çıkan veya çıkarılan ortakların ayrılma sebepleri ortadan kalkınca kooperatife tekrar alınmalarında 9 uncu maddedeki şartlar aranır.
(2) Çıkarılan ortakların tekrar kooperatif ortaklığına kabul edilmeleri konusundaki yazılı istekleri, toplanacak ilk genel kurulun onayına sunulur. Talebin, genel kurulca kabulünden sonra ortaklık işlemleri tamamlanarak ortaklığa kabul edilmiş olur.
(3) Çıkan ve çıkarılan ortak yeniden ortaklığa kabul edildiğinde evvelce kooperatife ödediği paraları geri almışsa bu parayı güncel tutarlar üzerinden tekrar ödemek zorundadır.

Ortaklık senedi

MADDE 26-
(1) Her ortağın ortaklık haklarının ada yazılı ortaklık senedi ile temsil olunması şarttır.
(2) Ortaklık senedine kooperatifin ünvanı, senet sahibinin adı ve soyadı, iş ve ev adresi, kooperatife giriş tarihi yazılır. Bu senet, kooperatifi temsile yetkisi olan kimseler ve ortak tarafından imzalanır.
(3) Ortakların yatırdığı veya çektiği paralar tarih sırası ile kaydedilir. Bu kayıtlar kooperatifin ödediği paralara ait ise ortak imza eder.
(4) İmzalı ortak senedi makbuz hükmündedir. Ortaklık senetleri kıymetli evrak niteliğinde olmayıp sadece ortağa ait ispatlayıcı belge hükmündedir.

Ortaklık payları, şahsi alacaklılar

MADDE 27- **(1)** Kooperatife giren her şahsın en az bir ortaklık payı alması gereklidir. Bir ortak 5000 payı geçmemek üzere istediği miktarda sermaye payına sahip olabilir. Bir ortaklık payının değeri 100,00 Türk Lirasıdır. Bir kaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Önceden alınması taahhüt edilen pay miktarı tamamen ödenmedikçe pay artırılması yapılamaz.
(2) Bir ortağın şahsi alacaklıları, ancak ortağa ait faiz ve gelir-gider farklarından hissesine düşen miktarı ve kooperatifin dağılmasında ona ödenecek payı haczettirebilir.

Sermaye

MADDE 28- **(1)** Kooperatifin sermayesi değişebilir olup, ortakların taahhüt ettikleri ortaklık payları tutarından ibarettir. Her ortağın en az 1 pay taahhüt etmesi zorunludur.
(2) Kooperatif sermayesinin en az haddi .700,00 Türk Lirasıdır. Bunun 1/4'ü olan 175,00 Türk Lirasının kuruluşta peşin ödenmesi gerekir.

Ortaklık paylarının ödenme şekli

MADDE 29- **(1)** Kurucu ortaklar kuruluşta, sonradan girecek ortaklar da ilk girişte, yüklendikleri nakdi sermayenin ¼ ünü peşin, geri kalanını da en geç iki yılda ve eşit taksitlerle ödemek zorundadırlar.

Ayn nevinden sermaye ile ortaklık

MADDE 30-
(1) Kooperatif, genel kurulca kabul edilecek ayn nevinden sermaye karşılığı ile de ortak kabul edebilir. Ayrıca kendisi mevcut bir işletmeyi veya aynları tüzel kişi adına devralabilir.

Değer biçme, bilirkişi

MADDE 31-
(1) Aynların değerinin tespiti kurucular tarafından toplantıya çağırılacak ilk genel kurulda ortak adedinin 2/3'ünü temsil eden ortakların çoğunluğu ile seçilecek bilirkişi tarafından yapılır.
(2) Kuruluştan sonra girecek ortakların ayn nevinden sermaye koymaları halinde değer tespiti için yapılacak genel kurulu, yönetim kurulu toplantıya çağırır. Ortakların 2/3'ünün toplanması mümkün olmayan hallerde bilirkişinin seçimi Sulh Hukuk Mahkemesinden istenir.
(3) Seçilen bilirkişi veya bilirkişiler tarafından verilen rapora ayn nevinden sermaye koyan kimseler tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde Mahalli Sulh Hukuk Mahkemesine itiraz edebilir. Mahkemenin vereceği karar kesindir.

Raporların kabulü

MADDE 32-
(1) 31 inci madde gereğince seçilen bilirkişi, gereken raporları düzenleyip verdikten sonra yapılacak genel kurul toplantısında konu görüşülür. Çağrı ilanlarına bilirkişi raporunun bir örneği eklenir.
(2) Ortak sayısının en az yarısının genel kurul toplantısında bulunması şartı ile bilirkişi raporları okunup, incelendikten ve gerektiğinde ayn nevinden sermaye koyan kimselerin ve devralınacak işletmenin veya aynların sahibinin açıklamaları dinlendikten sonra değerlerinin aynen kabul veya reddine yahut ilgililerin muvafakati ile değerlendirilmesine çoğunlukla karar verilir.

Hak ve vecibelerde eşitlik

MADDE 33- **(1)** Ortaklar, bu anasözleşmede yer alan esaslar içinde hak ve vecibelerde eşittirler.

Bilgi edinmek hakkı

MADDE 34- **(1)** Ortakların bilgi edinme hakkı kooperatif organlarından birinin kararı ile yok edilemez veya sınırlandırılamaz.

Ticari defterler ve sır saklama

MADDE 35-

(1) Kooperatifin ticari defter ve belgeleri ile ilgili konularının incelenmesi genel kurulun izni ve yönetim kurulunun kararı ile olur.

(2) İncelenmesine izin verilen defter ve belgelerden öğrenilecek sırlar hariç olmak üzere hiç bir ortak kooperatifin iş sırlarını öğrenmeye yetkili değildir. Her ortak ne şekilde olursa olsun öğrenmiş olduğu kooperatife ait iş sırlarını sonradan ortaklık haklarını kaybetmiş olsa dahi daima gizli tutmak zorundadır.

Genel kurul toplantılarına katılma hakkı

MADDE 36- **(1)** Genel kurul toplantısına katılmak için; Genel kurul toplantı tarihinden en az üç ay önce kooperatife ortak olmak şarttır. Üç ayını doldurmayan ortaklar yönetim kurulu ve denetleme organına seçilemezler.

Kooperatifin sorumluluğu

MADDE 37- **(1)** Kooperatif alacaklılarına karşı mal varlığı ve ortaklarının sermaye yüklenmesinin elli katı ve ek ödeme yükümlülükleri ile sorumludur.

Ortakların sorumluluğu

MADDE 38-

(1) Kooperatif ortaklarının sorumluluğu, yüklenmiş oldukları sermaye paylarının yüz katı ve ek ödeme yükümlülükleri ile sınırlıdır.

Ek ödeme

MADDE 39-

(1) Bilanço açıklarını kapatmada kullanılmak üzere ortaklardan ek ödemeler istenebilir.

(2) Ek ödemelerde her bir ortağın hissesine düşecek miktar genel kurul kararı ile sermayesi veya alış-veriş oranına göre hesaplanır.

(3) Ek ödemeler toplamı o yılın bilanço açığı miktarını geçemez.

İflas halinde usul

MADDE 40-

(1) Kooperatifin iflası halinde, iflas idaresi ortaklardan her birinin payına düşen borcun ödenmesini kendilerinden istediği zaman ortaklar bu borçlarını öderler.

(2) Aktif bakiyesi, pay cetvellerinin kesin olarak tespiti üzerine geri verilir. Ortakların birbirlerine rücu hakları saklıdır. Ortakların geçici olarak tespit olunan borçları ile pay cetveli aleyhine 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre itiraz hakları vardır.

Kooperatife yeni giren ortakların sorumluluğu

MADDE 41-

(1) Kooperatifin mali durumunu bilerek ortaklığa yeni giren kişiler, girişinden önce doğmuş olan kooperatif borçlarından dolayı diğer ortaklar gibi sorumlu olur. Buna aykırı anlaşma hükümleri ile ortaklar arasındaki anlaşmalar üçüncü şahıslar hakkında hüküm ifade etmez.

Kooperatifin dağılması ve ortağın ölümü halinde sorumluluk

MADDE 42- **(1)** Kooperatifin dağılması halinde, dağılmanın ticaret siciline tescilinden başlayarak bir yıl içinde kooperatifin iflasının açılmasına karar verildiği takdirde ortaklar ek ödemelerle birlikte sorumludurlar.

(2) Ortağın ölmesi veya başka bir sebeple ortaklıktan ayrılması halinde, ortaklığın sona erme tarihinden başlayarak iki yıl içinde kooperatifin iflas etmesi durumunda, önceden doğmuş olan borçlar için ortak ve/veya varisleri sorumluluktan kurtulamaz.

Sorumlulukta zaman aşımı

MADDE 43-

(1) Alacaklıların, ortakların şahsi sorumluluklarından doğan isteme hakları, daha önce kanuni bir hüküm gereğince düşmedikçe, iflas işlemlerinin sona ermesinden başlayarak bir yıl süre ile alacaklılardan her biri tarafından ileri sürülebilir.

(2) Ortakların birbirine olan rücu hakları da bu hakka vücut veren ödemenin yapıldığı andan başlamak üzere bir yıl içinde zaman aşımına uğrar.

KOOPERATİFİN HESAPLARI

Gelir-gider farkları ve bölünmesi

MADDE 44-

(1) Kooperatif özellikle ortakları ile işlem yapar. Ortak dışı işlemlerin olması halinde bunları ayrı muhasebeleştirir. Yapılan işlemler sonucu, müspet veya menfi gelir-gider farkları meydana gelir.

(2) Müspet gelir-gider farkı, gayri safi hasıladan her türlü masraflar, faiz ve amortisman karşılıkları çıktıktan sonra kalan kısımdır. Bu miktardan vergiler ve geçen yıllara ait zararlar düşüldükten sonra geri kalan kısım aşağıdaki oranlar üzerinden bölünür.

a) % 10 yedek akçeye,

b) % 25 Yatırım ve geliştirme fonuna,
c) % 8 Sosyal hizmetler fonuna,
ç) % 7 Birliğe ve merkez birliğine ortak kooperatiflerde birlik ve merkez birliğine yardım fonuna,
d) % 50 Ortakların işlemleri oranında dağıtılmak üzere risturn ayrılır.

(3) Müspet gelir-gider farkından, yönetim kurulu başkanı ve üyelerine pay ayrılmayacağı gibi, ortaklara sermaye üzerinden kazanç da verilemez. Ayrılan yedek akçeler, kooperatifin çalışma anında veya dağılmasında ortaklara dağıtılmaz.

(4) Bir yıllık çalışma sonucu gelir-gider farkı menfi olduğu takdirde, açık yedek akçelerden ve bunların yeterli olmaması halinde ek ödemelerle veya ortak sermaye payları ile karşılanır. Menfi sonuçlar ortadan kaldırılmadıkça, gelir-gider farkı dağıtımı yapılamaz.

Yatırım ve geliştirme fonu

MADDE 45-

(1) Yatırım ve geliştirme fonu, üretimi ve satışları artırıcı yönde yapılacak yatırımlarda kullanılır.

(2) Kooperatifin girdiği birlik, kooperatif menfaati ile ilgili üretim ve satışları artırıcı yönde yatırımlar yapıyorsa, kooperatif genel kurul kararı ile birliğin konu ile ilgili yatırımlarında kullanılmak üzere bu fonun kısmen veya tamamen bu işte kullanılmasını karar altına alabilir.

(3) Kooperatifler birliği ve merkez birliğine ayrılan %7'lik fonun 5/7'si bölge birliğine, 2/7'si de birlik kanalıyla merkez birliğine ödenir.

(4) Çalışma bölgesinde birlik yoksa veya birliğe girmemişse 44 üncü maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen % 7'lik miktar kooperatifin yatırım ve geliştirme fonuna eklenir.

(5) Kooperatif birliğe ortak olup da, birlik merkez birliğine ortak değilse üçüncü fıkrada yer alan % 2/7'lik merkez birliği hissesi kooperatifin yatırım ve geliştirme fonuna eklenir.

(6) Gerçek ve tüzel kişilerce yatırım ve geliştirme amacı ile yapılacak her türlü yardımlar ve ortakların yatırım için yaptıkları bağışlar, yatırım ve geliştirme fonuna eklenir.

Sosyal hizmetler fonu

MADDE 46- **(1)** Sosyal hizmetler fonu, 44 üncü maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen oranda müspet gelir-gider farkından ayrılacak orandan meydana gelir.

(2) Sosyal hizmetler fonu, ortakların sosyal ve kültürel ihtiyaçları ile kooperatif çalışanları için ölüm, sigorta veya yardımlaşma maksadıyla kullanılır.

Yedek akçelerin kullanılması

MADDE 47-

(1) Kanuni yedek akçe ortaklara dağıtılmayıp bilanço sonucunda ortaya çıkacak menfi fiyat farkının kapatılmasında kullanılır.

(2) Toplanacak yedek akçe miktarı kooperatif sermayesinin %20'sini geçemez. %20'nin üzerinde olan yedek akçe miktarı yatırım ve geliştirme fonuna eklenir.

Yedek akçelerin dağıtılma durumu

MADDE 48-

(1) Kooperatifin dağılmasına karar verildiği zaman yedek akçelerin kooperatifin zararlarının karşılanmasında kullanılan miktardan artan kısmı, öncelikle aynı çalışma bölgesinde kurulacak tarımsal amaçlı bir kooperatife devredilmek üzere köy muhtarlığına ya da ilçe belediyesine veya kooperatifin ortağı olduğu üst birliğe devredilir.

KOOPERATİFİN ORGANLARI

Organlar

MADDE 49- **(1)** Kooperatifin organları şunlardır:
a) Genel kurul,
b) Yönetim kurulu,
c) Denetleme organı.

Genel kurulun yetkileri

MADDE 50- **(1)** Genel kurul bütün ortakları temsil eden en yetkili organdır. Genel kurul, aşağıda yazılı olan yetkilerini devir ve terk edemez.
a) Anasözleşmeyi değiştirmek,
b) Yönetim kurulu üyeleri, denetleme organı üyeleri, kooperatifin dış denetime tabi olması halinde dış denetçiler ve gerektiğinde tasfiye kurulunu seçmek,
c) İşletme hesabıyla bilanço ve gerektiğinde gelir-gider farkının bu anasözleşmenin 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak bölüşülmesi hakkında karar almak,
ç) Yönetim kurulu ve denetleme organı üyelerinin ibraları hakkında karar vermek,
d) Kanun veya anasözleşme ile genel kurula tanınmış olan konular hakkında karar vermek,
e) Gayrimenkul alımında ve satımında takip edilecek usul ile alınacak gayrimenkulün niteliğini, yerini ve azami fiyatını, satılacak gayrimenkulün asgari fiyatını belirlemek,
f) İmalat ve inşaat işlerinin yaptırılma usulünü belirlemek.

Genel kurulun görevleri

MADDE 51- **(1)** Genel kurulun görevleri şunlardır;
a) Ortaklar veya bağlı olduğu üst birlik temsilcileri arasından genel kurul başkanlık divanını seçmek,
b) Bilanço, gelir-gider farkı hesapları ve yıllık çalışma raporlarını inceleyerek onaylanması hakkında karar vermek,
c) Yönetim kurulu ve denetleme organı üyeleri, kooperatifin dış denetime tabi olması halinde dış denetçi ve gerektiğinde tasfiye kurulu ve ortaklar tarafından yapılan teklifleri incelemek ve yerine getirilmesi uygun görülenlerin iş programına alınmasına ve uygulanmasına karar vermek,
ç) Yönetim kurulu ve denetleme organı üyeleri ile kooperatifin dış denetime tabi olması halinde dış denetçileri ve gerektiğinde tasfiye kurulunu seçmek ve görevi biten yönetim kurulu ve denetleme organı üyelerinin ibraları hakkında karar vermek,

d) 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 391 inci maddesinde sayılanlar hariç olmak üzere; anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptal edilip edilmeyeceği konusunda karar almak,

e) Kooperatif anasözleşmesinde yapılan değişiklikler hakkında karar vermek,

f) Gerektiği takdirde yönetim kurulu ve denetleme organı üyeleri, dış denetçi ile tasfiye kurulu üyelerinin işlerine son vermek.

g) Kooperatifin başka bir kooperatifle birleşmesi, ayrılması kooperatifin dağılması hakkında karar vermek,

ğ) Kooperatifin, amacına uygun teşekküllerin kuruluşlarına katılmasına karar vermek ve bunların yatırımlarına katılma payını belirlemek,

h) Taşınmaz ve taşınır mallar, aynlar edinmek, yaptırmak veya gerektiğinde satmak, işletmeleri devralmak, kooperatifin yatırımları için gerekli tesislerin yapılması konusunda yönetim kuruluna yetki vermek,

ı) Ortakların her türlü ihtiyaçları ile ilgili araç, gereç canlı cansız demirbaşlar ile üretim ihtiyaçlarına cevap verecek maddelerin sağlanması için karar almak, kooperatifçe ortaklara verilecek aynî ve nakdi kredi ve avansın ödeme şekli ve miktarını belirlemek,

i) Gerektiğinde yönetim kuruluna anasözleşme hükümleri içerisinde yetkiler tanımak,

j) Yönetim kurulunun hazırlanmış olduğu iş programı ve bütçe teklifi hakkında karar vermek,

k) Şubeler, alım ve satım merkezleri açmak için yönetim kuruluna yetki vermek,

l) Kooperatifin birliğe katılması hakkında karar vermek ve katılma payının kaynağı ile ödeme şeklini belirlemek, birlik temsilcilerini seçmek,

m) Çalışma bölgesine dahil edilecek yerleşim merkezlerini belirlemek,

n) Gerektiğinde kayıtların incelenmesi için hesap tetkik komisyonu seçmek ve bu komisyonun çalışmasıyla ilgili usul ve esasları tespit etmek,

o) Yönetim kurulu tarafından verilen ortaklıktan çıkarılma kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyip karara bağlamak,

ö) Proje konusu ve keşif bedeli de göz önünde tutulmak suretiyle yönetim kuruluna borçlanma yetkisi vermek, yatırım yapılması ve ortaklarla birlikte müteselsilen borçlanmaya karar almak,

p) Yönetim kurulu ve denetleme organı üyelerine verilecek ücret, huzur hakkı ve yollukları belirlemek, yönetim kurulunca teklif edilen kooperatif personel kadrolarını, ücretlerini ve yolluklarını tespit etmek,

r) Yeniden değerlendirme yapılıp yapılmayacağına karar vermek,

s) Kiralama işlerinde takip edilecek usul ve esasları belirlemek.

ş) Kooperatifin amacı ve çalışma konusu dâhilinde yaptığı iş gereğince çalışma şartları, ortakların bu çalışma şartlarına uymaları ve disiplin içinde karşılıklı hak ve vecibeleri doğrultusunda, kooperatifin sosyal ve ekonomik çıkarı, ortaklar arasında iş birliği ve dayanışmayı, huzur ve güveni sağlayacak çalışma şartlarını, ortakların ve kooperatif çalışanlarının uymaları gereken ilkeleri, disiplin kurallarını tespit etmek,

t) Kooperatifçilik Eğitim Yönetmeliği kapsamında yönetim kurulu ve denetleme organı üyeleri ile bunların yedek üyelerinin kooperatifçilik eğitimi için ödenen ya da ödenecek olan eğitim ücretinin kooperatif tarafından karşılanıp karşılanamayacağı hususunda karar vermek.

Genel kurul toplantıları

MADDE 52- **(1)** Genel Kurul;

a) Kuruluş,

b) Olağan,

c) Olağanüstü olmak üzere üç şekilde toplanır.

(2) Genel kurul, kooperatifin çalışma bölgesi içinde yer almak şartı ile yönetim kurulunca belirlenen uygun bir yerde toplanır.

Kuruluş genel kurul toplantısı

MADDE 53-

(1) Kuruluş genel kurulu, anasözleşmenin ilanından sonra en geç üç ay içerisinde kurucu ortaklardan birinin daveti üzerine toplanır.

(2) Toplantı tarihine kadar kaydedilmiş bütün ortaklar toplantıya katılma hakkına sahiptir.

Olağan genel kurul toplantısı

MADDE 54-

(1) Olağan genel kurul toplantısı, yönetim kurulunun daveti ile her yıl, hesap döneminin sona erdiği günü takip eden günden itibaren en geç altı ay içinde yapılır.

(2) Kooperatif üst kuruluşuna ortak olunması ve genel kurul toplantısının gündemine konuyla ilgili madde konulması şartıyla, olağan genel kurul toplantıları en fazla iki hesap dönemini kapsayacak şekilde ve birleştirilerek yapılabilir.

Olağanüstü genel kurul toplantısı ve çağrı

MADDE 55- **(1)** Genel kurul; yönetim kurulu, denetleme organı, ortağı olduğu üst birlik veya tasfiye memurları tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

(2) Genel kurul birinci fıkrada belirtildiği şekilde toplanamadığı takdirde Tarım ve Orman Bakanlığı genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırma yetkisine sahiptir.

Ortakların isteği üzerine genel kurul çağrısı

MADDE 56-

(1) Dört ortaktan az olmamak kaydıyla ortak sayısının en az onda birinin yazılı isteği üzerine genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır.

(2) Yönetim kurulu, bu isteği on gün içinde yerine getirmediği takdirde istek sahiplerinin müracaatı üzerine veya doğrudan doğruya Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından genel kurul toplantıya çağırılabilir.

(3) Genel kurul, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından da olağanüstü toplantıya çağrılmadığı takdirde istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak genel kurulu bizzat toplantıya

çağırma izni alabilirler.

Çağrının şekli ve gündem

MADDE 57-

(1) Yönetim kurulu o yıla ait genel kurul toplantısının yapılacağı tarihten otuz gün önce ortakların en kolay ve en emin şekilde haber almalarını sağlamak üzere mahalli örf ve adetlerin gerektirdiği duyurma usullerine göre toplantı çağrısı ve ilanını yapar.

(2) Olağan ve olağanüstü toplantılara ilişkin çağrılar iadeli taahhütlü mektupla veya yazılı olarak imza karşılığında da yapılabilir. Çağrının, kooperatife yazılı olarak iletilmiş olması şartıyla ortağın mobil telefon numarasına veya elektronik posta adresine gönderilecek ileti aracılığıyla yapılması da mümkündür. Bu şekilde çağrı yapılabilmesi için tüm ortakların mobil telefonu veya elektronik posta yoluyla çağrı yapılacağını yazılı olarak kabul etmesi ve kabul edilen şekilde yapılacak çağrının ortakların tamamına gönderilmesi gerekmektedir. Alıcıdan kaynaklanan nedenlerle teslim edilemeyen bu tür iletiler bir tam gün geçtikten sonra bir defaya mahsus olmak üzere yenilenir. Yayınlanan ilanlar ile bildirimlere ilişkin "Gönderi Teslimat Bilgisi" dökümünün, genel kurul evrakı ile birlikte basılı şekilde ya da elektronik ortamda muhafazası ve incelemeye hazır tutulması şarttır.

(3) İlanda, çoğunluğun sağlanamaması halinde ikinci toplantının tarihi de belirtilir. Bu süre yedi günden az otuz günden fazla olamaz. Sürelerin hesabında duyuru ve toplantı günleri hesaba katılmaz. Bu çağrı, ortakların tamamına yapılması şartıyla sadece yazılı olarak imza karşılığında da olabilir. Toplantı ilanını ihtiva eden yazıya gündemi de ekleyerek ilan ve toplantının başlama günü hariç otuz gün önceden kooperatifin kapısına, ortakların bulunduğu yerleşim merkezinin muhtarlık ilan yerine asılır. İlanın yapıldığına dair düzenlenen tutanak mahalli muhtarlıkça onaylanır. İlan elektronik ortamda da yapılabilir. Anasözleşmenin değiştirilmesi söz konusu ise yapılacak ilanda değiştirilecek madde numaralarının yazılması ile yetinilir.

(4) Genel kurul tarihi, yeri ve gündemi de içeren ilan ile çağrı için alınan kararın bir örneği toplantıdan en az on beş gün evvel Tarım ve Orman Bakanlığı mahalli teşkilatına ve Mülki İdare Amirliğine yazılı olarak bildirilir. Bu bildirime, Bakanlıkça tespit edilen temsilci ücretinin ilgili muhasebe birimi hesabına yatırıldığını gösteren belge eklenerek toplantıda temsilci bulundurulması talep edilir.

(5) Dörtten az olmamak üzere, ortakların en az 1/10'u tarafından genel kurul toplantısından en az yirmi gün önce yazılı olarak bildirilecek hususların gündeme konulması zorunludur.

(6) Toplantı için Bakanlık temsilcilerinin atanması Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan yazılı olarak istenir. Bakanlık temsilcisi toplantıya gelmez ise ilan edilen saatten bir saat sonra toplantıya başlanır ve bu durum bir tutanakla belirlenir.

(7) Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'unun başkanlık divanı oluşumundan sonra gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelenmesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağrılması ve kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetleme organı üyelerinin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarıdan bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

(8) Yapılan denetim sonucunda veya herhangi bir sebeple Bakanlıkça, kooperatif genel kurulunda görüşülmesi istenen konuların gündeme konulması zorunludur.

(9) Üç yıl üst üste olağan genel kurul yapmadığından, kanunen dağılmış sayılan kooperatiflerce temsilci başvurusunda bulunulursa, toplantı gündeminde münhasıran tasfiye kararı alınmasına dair madde veya kooperatif faaliyetlerinin sürdüğüne dair mahkeme kararının bulunması halinde temsilci görevlendirilir.

Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım

MADDE 58- **(1)** Kooperatifin genel kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan ortakları bu toplantılara, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 45 inci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca elektronik ortamda da katılabilir. Yönetim kurulu tarafından karar alınması veya genel kurul tarihinden yirmi gün önce dörtten az olmamak üzere ortakların en az 1/10'unun yazılı olarak talep etmesi halinde genel kurul toplantısı elektronik ortamda yapılır. Kooperatif, 14/1/2022 tarihli ve 31719 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Kooperatiflerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik" hükümleri uyarınca ortaklarının genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılmalarına, görüş açıklamalarına, öneride bulunmalarına ve oy kullanmalarına imkan tanıyacak elektronik genel kurul sistemini kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş sistemlerden de hizmet satın alabilir. Yapılacak tüm genel kurul toplantılarında anasözleşmenin bu hükmü uyarınca, kurulmuş olan sistem üzerinden ortakların ve temsilcilerinin, anılan Yönetmelik hükümlerinde belirtilen haklarını kullanabilmesi sağlanır.

Toplantıya başlama

MADDE 59- **(1)** Genel kurul toplantısı; Bakanlık temsilcisi bulundurulması hususunda usulüne uygun başvurunun ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 87 nci maddesine göre işlem yapıldığının tespiti ile toplantı nisabının sağlanması üzerine ve çağrıyı yapan organca yetkili kılınan kimseler tarafından açılır. Toplantıda en az bir yönetim kurulu üyesinin bulunması zorunludur. Toplantının gerçekleştirildiği tarihten en az üç ay evvel kooperatife kaydolmuş olan ortakların 1/4' ü, ortak sayısı 5.000'in üzerinde olan kooperatiflerde ortakların 1/50'sinin şahsen veya temsilen bulunduğu anlaşılınca başkanlık divanı seçimine geçilir. Toplantıya katılan ortakların çoğunluğu ile toplantıyı idare edecek bir başkan, bir başkan vekili, en az birer kâtip ve lüzumu halinde oy ayırıcısı seçilerek başkanlık divanı oluşturulur ve gündemin diğer maddelerine geçilir. Başkanlık divanına, kooperatif başkanı, yönetim kurulu ve denetleme organı üyelerinden herhangi biri ile kooperatif ortağı memurlar seçilemez. Başkanlık divanı, ortaklar veya üst kuruluş temsilcileri arasından seçilir.

(2) Toplantının açılıp gündem maddelerinin görüşmelerine başlandıktan sonra herhangi bir sebeple toplantının devamına imkan görülmemesi veya divanın çekilmesi halinde, müteakip gündem maddelerini görüşmek üzere, ibraya ait madde görüşülmemişse yönetim kurulu, görüşülmüşse Bakanlık veya yetkili mahkemece atanacak yönetici kurul tarafından yapılacak çağrı üzerine genel kurul yeniden toplanır. Çağrıyla ilgili olarak 57 nci madde hükümleri uygulanır.

(3) Birinci toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak ikinci toplantının yapılabilmesi için en az ilgili Kanunda belirtilen kurucu ortak sayısı kadar ortağın katılımı şarttır.

(4) Genel kurul toplantıları, Bakanlık temsilcisinin huzuru ile açılır ve devam eder. Temsilci, toplantının kanun, anasözleşme ve gündemde belirtildiği şekilde yürütülmesine nezaret eder. Temsilci, genel kurul toplantı tutanağını ve ortaklar listesini imzalar. Bunların dışındaki genel kurul evrakı görüldü şerhi düşülerek imzalanır.

Hazır bulunanlar listesi

MADDE 60- **(1)** KOOPBİS'ten alınan ve genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz ortakları gösteren, bütün ortakların ortak numarası, ortaklığa kabul tarihi, adı ve soyadı, taahhüt ve ödenmiş sermayesi, ikamet adresi ile imza hanelerini ihtiva eden liste hazırlanır. Bu liste toplantıya katılan ortaklar tarafından imzalanır.

Karar nisabı

MADDE 61-

(1) Kararlar hazır bulunan ortakların yarıdan bir fazlasının kabulü ile alınır. Oyların eşitliği halinde tekrar oylama yapılır. Ancak birliklere girme veya birlikten ayrılma, anasözleşme değişikliği, dağılma, birleşme ve ayrılma hakkındaki kararlarda hazır bulunanlar listesini imzalayan ortakların 2/3'ünün, ortaklardan aidat alınması hakkındaki kararlarda ise kooperatife kayıtlı bütün ortakların 2/3'ünün kabulü gerekir.

(2) Ortakların şahsi sorumluklarının ağırlaştırılması veya ek ödeme yükümlükleri hakkında alınacak kararlar için bütün ortakların 3/4'ünün rızası gereklidir. Anasözleşmenin 28 inci maddesinin birinci fıkrası, 38 inci maddesi ve 39 uncu maddelerindeki şahsi sorumlulukların ağırlaştırılmasıyla ilgili değişiklikler için de aynı oran aranır. Genel kurulda verilen kararlar toplantıda hazır bulunmayan veya olumlu oy kullanmayan bütün ortaklar için de geçerlidir.

(3) Ancak, kamu kuruluşlarından kredi alındığı takdirde kredi miktarının artırılmasından yararlanmak üzere alınacak kararlar toplantıya katılanların yarıdan bir fazlasının kabulü ile alınır.

Bütün ortakların hazır bulunması hali

MADDE 62-

(1) Kooperatifin bütün ortakları toplantıda hazır bulunduğu sürece ve bir itiraz olmadığı takdirde genel kurul toplantılarına ait olan diğer hükümler saklı kalmak şartı ile toplantıya çağrı hakkındaki hükümlere uyulmamış olsa dahi kararlar alınabilir. Bu gibi kararların, ortaklar veya ortakların toplantıda oy birliği ile seçecekleri temsilciler tarafından imzalanması gereklidir.

Oy hakkı

MADDE 63- **(1)** Genel kurul toplantı tarihinden üç ay önce kooperatife ortak olanlar genel kurula katılma hakkını haizdir. Miras veya devir yoluyla ortak olanlar eski ortağın hak ve yükümlülüklerini aynen taşır. Genel kurulda her ortak, payı ne olursa olsun yalnız bir oya sahiptir.

(2) Yazı ile izin verilmek suretiyle bir ortak diğer bir ortağı, oyunu kullanmak üzere temsilci tayin edebilir.

(3) Kooperatiflerin organ seçimlerinde her ortak, en fazla bir ortağı temsilen oy kullanabilir.

(4) Eş ve birinci derecede akrabalar için temsilde ortaklık şartı aranmaz.

Oya katılamayacaklar

MADDE 64-

(1) Kooperatif işlerinin görülmesine herhangi bir suretle katılmış olanlar yönetim kurulunun ibrasına ait kararlarda oylamaya katılamazlar. Bu hüküm denetleme organı üyeleri hakkında uygulanmaz.

(2) Ortaklardan hiç birisi kendisi veya karı ve kocası yahut üst ve alt soyu ile kooperatif arasında şahsi bir işe veya davaya dair olan görüşmelerde oy hakkını kullanamazlar.

Yönetim kurulu, denetleme organı üst birlik temsilcilerinin seçimi

MADDE 65- **(1)** Ortak sayısı 500'den fazla olan kooperatiflerin genel kurul toplantılarındaki yönetim kurulu, denetleme organı ve üst birlik temsilcilerini belirleme seçimleri gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır. Ortak sayısı 500'den az olan kooperatiflerde ise seçimlere geçilmeden önce verilen yazılı önergenin genel kurulda kabul edilmesi halinde seçimler gizli oy açık tasnif ile yapılabilir. Gizli oy, açık tasnifle yapılan yönetim kurulu ve denetleme organı ve birlik temsilcisi seçimlerinde kooperatifin mühürlü seçim kâğıtları kullanılır. Bunlar hazır bulunanlar listesini imza eden ortaklara verilir. Gizli oylamada, kooperatif mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulalarının kullanılması esastır. Ancak, genel kurulca karar alınmak kaydıyla ayrıca, basılı oy pusulası da kullanılabilir. Genel kurulun yalnızca basılı oy pusulası kullanılması yolunda alacağı karar geçersizdir. Genel kurulda kooperatif mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulaları ve basılı oy pusulalarından başkaca bir pusula seçim için kullanılmaz. Matbaada basılmış veya yazı makinesi ile yazılmış ya da çoğaltılmış oy pusulaları basılı oy pusulası sayılır.

(2) Seçimlerde oy pusulalarına yönetim kurulu, denetleme organı ve birlik temsilcisi kadar asıl ve aynı sayıda yedek üye adayı ortak numaraları ile birlikte ayrı ayrı bölümler halinde yazılır. Oy pusulalarına organlar ve birlik temsilcileri için seçilecek üye sayısından fazla isim yazılır ise fazla isim yazılı bölüm iptal olunur. Oy pusulalarındaki isimlerin üzeri çizilerek yerlerine yenilerinin yazılması mümkündür.

(3) Seçimlerde en çok oy alanlar seçilmiş sayılır. Oyların eşitliği halinde Divan Başkanının uygun göreceği şekilde kura çekimi yapılır. Seçilmiş olan yedeklerin sıralaması oy sayısına göre yapılır. Oylarda eşitlik halinde listedeki sıralama esas alınır.

(4) Basılı oy pusulaları için de aynı şartlara uyulur.

(5) Ortaklar oylarını tasnif heyetinin önünde seçim sandığına atarlar. Tasnife başlanıldığında oy sayıları ortak sayısı ile kontrol edilir. Fazla çıktığı zaman oy pusulaları açılmadan fazlalıklar iptal edilir.

(6) Yönetim kurulu üyeleri, denetleme organı üyeleri ve birlik temsilcisi seçiminde bir tek oy sandığı kullanılır. Sandık açılıp oy ayrımı bittikten sonra sonuçlar tutanağa yazılır.

Bilânçonun tasdiki ve ibra

MADDE 66- **(1)** Bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı, kararda aksine açıklama bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu ve denetleme organı üyelerinin ibrası sonucunu doğurur. Bununla birlikte, bilançoda bazı hususlar hiç veya gereği gibi belirtilmemişse veya bilanço kooperatifin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta bilinçli hareket edilmişse onama ibra etkisini doğurmaz.

İbranın etkisi

MADDE 67- **(1)** İbra kararı genel kurul kararıyla kaldırılamaz. Bu konuda 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 53 üncü maddesi hükmü saklıdır. **(2)** Genel kurulun sorumluluktan

ibraya ilişkin kararı; ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, kooperatifin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek ortaklığı devralan ortakların dava hakkını kaldırır. Diğer ortakların dava açma hakları da ibra tarihinden itibaren altı ay geçmesiyle düşer.

Genel kurul toplantısına ait belgelerin resmi makamlara gönderilmesi

MADDE 68- (1) Genel kurul görüşmeleri tutanağa bağlanır. Tarım ve Orman Bakanlığı temsilcisi ile divan kurulu üyeleri tarafından imzalanan bu tutanakta toplantıya katılan ortak sayıları gösterilir. Yeni seçilip göreve başlayan yönetim kurulu tarafından en geç toplantı gününden itibaren on beş gün içinde gündem, toplantı çağrısı ve ilan tutanağı, yönetim kurulu ve denetleme organı raporu, dış denetime tabi olması halinde dış denetçi raporu, bilanço, kâr-zarar cetveli, genel durum bildirim formu ile üst kuruluş paylarının ödeme makbuzlarının her birisinden birer adet olmak üzere hazırlanan evraklar Tarım ve Orman Bakanlığı mahalli teşkilatına verilir. Genel kurul toplantısına ait evrakların birer adedi de aynı zamanda kooperatifin bağlı bulunduğu üst birliğe gönderilir.
(2) Toplantıya temsilci katılmış ise genel kurul tutanağı ve ortaklar listesinin sadece birer nüshası temsilci tarafından toplantı bitiminde alınıp genel kurul toplantısına ilişkin belgelerin nelerden ibaret olduğunu belirten temsilci raporu ile İl Müdürlüğüne teslim edilir. Bu belgeler kooperatif yetkililerinden ayrıca istenmez.
(3) Alınan genel kurul kararlarından tescil ve ilanı gerektirenler kanuni süresi içinde tescil ve ilan ettirilir.

Kararların bozulması ve şartları

MADDE 69-
(1) Aşağıda belirtilen kimseler; kanuna, anasözleşme hükümlerine ve iyi niyet esaslarına aykırı olduğu iddiası ile genel kurul kararları aleyhine, toplantıyı takip eden günden başlamak üzere bir ay içinde, kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki ilgili mahkemeye başvurabilirler.
a) Toplantıda hazır bulunup da kararlara katılmayarak karşı görüşlerini tutanağa geçirten, oyunu kullanmasına haksız olarak izin verilmeyen, toplantı çağrısının usulüne uygun yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmediğini, genel kurul toplantısına katılmaya yetkili olmayan kimselerin karara katılmış bulunduklarını iddia eden ortaklar,
b) Yönetim kurulu,
c) Kararların yerine getirilmesi yönetim kurulu ile denetleme organı üyelerinin şahsi sorumluluklarını gerektirdiğinde bunların her biri,
(2) Bozma davasının açıldığı ve duruşmanın yapılacağı gün, yönetim kurulu tarafından usulen ilan olunur.
(3) Genel kurulda alınan bir kararın mahkeme tarafından bozulması bütün ortaklar için hüküm ifade eder.

Yönetim kurulunun görevi ve üye sayısı

MADDE 70-
(1) Yönetim kurulu, kanun ve anasözleşme hükümleri içinde kooperatifin çalışmasını yöneten ve onu temsil eden yürütme organıdır. Yönetim kurulu, kooperatif hükmi şahsiyetinin kanuni temsilcisi olup, kooperatif idaresinde işletme sahibi gibi bir yer tutar.
(2) Yönetim kurulu, genel kurulca en az bir, en çok dört yıl süreyle görev yapmak üzere ortaklar arasından seçilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Genel kurulca böyle bir süre tespiti yapılmaması halinde bir yıl için seçilmiş sayılır.
(3) Görev süresi sona eren üyelerin tekrar seçilme hakkı vardır. Tüzel kişiler de yönetim kurulu üyeliğine seçilebilirler. Yönetim kurulu üyeliğine seçilen tüzel kişiler, temsilcilerinin isimlerini kooperatife bildirir.
(4) Bu genel kurulda ibra edilmeyen yönetim kurulu üyeleri gündemde seçim maddesi var ise tekrar yönetim kurulu ve denetleme organı üyeliklerine seçilemezler. Şayet gündemde seçim maddesi yok ise altmış gün içerisinde seçimli olağanüstü genel kurul yapılır.

Yönetim kurulu görev dağılımı ve temsil yetkisi

MADDE 71-
(1) Yönetim kurulu üyeleri, seçilmelerini müteakip yapacakları ilk toplantıda gizli oyla görev bölümü yaparak başkan, başkan yardımcısı ve muhasip üyeyi tespit eder. Aynı toplantıda, yönetim kurulunun yapacağı mutat toplantı tarihlerini ve yerini belirler. Bu toplantıda ayrıca, lüzumu halinde yapılması zorunlu olan mutat dışı toplantılara çağrının nasıl ve kimler tarafından yapılacağına dair karar alınır.
(2) Kooperatif, yönetim kurulu üyelerinden en az ikisi tarafından temsil edilebilir.
(3) Kooperatifin hukuken bağlanabilmesi için kooperatif ünvanının yazılıp altının imzaya yetkili olan en az iki kişi tarafından imzalanması gerekir.
(4) Kooperatifi temsile yetkili olanlar, kooperatifin çalışma konuları içindeki işleri ve hukuki işlemleri, kooperatif adına yapmak ve kooperatifin ünvanını kullanmak hakkına sahiptirler.
(5) Yönetim kurulu üyeleriyle kooperatifi temsile yetkili kimselerin tescil ve ilanı zorunludur.

Yönetim kurulunun üyelik şartları

MADDE 72-
(1) Yönetim kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır:
a) Türk vatandaşı olmak,
b) Amacı ve esas faaliyet konusu aynı olan başka bir kooperatifin yönetim kurulu üyesi olmamak,
c) Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı işlenen suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, görevi kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından ya da 1163 sayılı Kanun hükümlerine göre mahkûm olmamak,
ç) 6831 sayılı Orman Kanununa muhalefet suçundan hapis cezasıyla mahkûm olmamak,
d) Görevi süresince, kooperatifte denetleme organı üyesi, bu üyelerden birinin eşi, kooperatif personeli veya denetleme organı üyeleriyle ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımı olmamak,

e) Yönetim kurulu üyelerinden birinin eşi olmamak ve birbirleri ile ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlığı bulunmamak,
f) Aralarında herhangi bir iş ortaklığı bulunmamak,
g) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak,
ğ) 18 yaşından küçük olmamak,
h) En az ilkokul mezunu olmak,
gerekmektedir.
(2) Üyelik şartları denetleme organı tarafından araştırılır. Birinci fıkrada belirtilen şartları taşımadıkları halde seçilenler ile sonradan kaybedenlerin görevlerine yönetim kurulunca son verilir.
(3) Haklarında birinci fıkranın (c) bendinde sayılan suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber, yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.
(4) Genel kurulda en çok oy alan ortaklar aldıkları oy sayısına göre yönetim kurulu asıl ve yedek üyeliğine seçilmiş olurlar. Oylar eşit gelirse kuraya başvurulur.
(5) Yönetim kurulu üyelerinden en az ikisi kooperatifi temsil yetkisine sahip murahhas üye olarak seçilebilir. Murahhas üyelerin seçilmesi, değiştirilmesi ticaret siciline tescil ettirilir.
(6) Yönetim kurulu üyeliğine seçilenler, denetleme organına, hakem kurullarına, hesap tetkik komisyonuna seçilemezler. Yönetim kuruluna seçilenler ortaklık işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatifin çalışma konusuna giren ticari bir muamele yapamaz.
(7) Kooperatifin, 14/1/2022 tarihli ve 31719 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kooperatifçilik Eğitimi Yönetmeliği kapsamında eğitim şartına tabi olması halinde yönetim kurulu üyeleri ve yedeklerinin seçilmelerini takiben en geç dokuz ay içinde kooperatifçilik eğitim programını tamamlamaları şarttır. Bu hüküm tüzel kişi üyelerin temsilcileri hakkında da uygulanır.

Yönetim kurulunun çalışma şekli

MADDE 73-
(1) Yönetim kurulu, üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararları çoğunlukla alır. Oylar eşit olduğunda 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 390 ıncı maddesi esasları çerçevesinde karara bağlanamayacak olan gündem konusu, gelecek toplantıya ertelenir. Yine eşitlik olursa karar reddedilmiş sayılır.
(2) Yönetim kurulu toplantılarında üyeler, vekâlet veya temsil yoluyla oy veremezler. Yönetim kurulu ayda en az bir defa toplanır. Toplantılar kooperatif merkezinde yapılır. Ancak, üyelerin çoğunluğunun onayı ile başka herhangi bir yerde de yapılabilir.
(3) Birbiri ardına üç defa mazeretsiz olarak mutat toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır.

Yönetim kurulu üyelerinin hak ve sorumluluğu

MADDE 74-
(1) Yönetim kurulu üyeleri her zaman görevinden ayrılabilir. Ancak ayrılan üyenin görevli olduğu zamana ait sorumluluğu zararın ve bunun sorumluluklarının öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl, her durumda zararı doğuran fiilin oluş tarihinden itibaren tazminat davası açma hakkı beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

Yönetim kurulu üyeliğinin boşalması

MADDE 75-
(1) Yönetim kurulundan ayrılan bir üyenin yerine yedek üyelerden, alınan oy sırasına göre biri geçer.
(2) Herhangi bir sebeple, yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse boşalan yönetim kurulu üyeliklerine denetleme organı üyeleri tarafından gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağrılır.
(3) Yönetim kurulu üyeleri topluca istifa ettikleri ve yedekler istifa eden üyelerin yerini dolduramadığı takdirde, kooperatif denetleme organınca, bunun mümkün olmaması halinde Bakanlıkça olağanüstü genel kurul toplantısına çağrılarak, yeniden yönetim kurulu üyelerini seçer. Yönetim kurulundan bir üye istifa edip de, yerine geçecek yedek üye yoksa yönetim kurulu, ortaklar arasından birisini yönetim kurulu üyeliğine seçerek yeni üyeyi toplanacak ilk genel kurulun onayına sunar.
(4) Yeni üyeler seçilip göreve başlayıncaya kadar eskileri göreve devam eder.
(5) Eski yönetim kurulu görevi devretmemiş ise devredene kadar, genel kurulca karara bağlanmış ödemeler ile önceden ödeme planına bağlanmış ödemeler, vergi, resim ve harç ödemesiyle görevleri sınırlıdır.

Yönetim kurulu üyelerinin ücretleri

MADDE 76-
(1) Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, risturn ve yolluk dışında hiçbir ad altında başkaca ödeme yapılamaz.
(2) Yönetim kurulu üyeleri kooperatifte 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na bağlı olarak sigortalı çalışamaz ve bu kapsamda kooperatif tarafından sigorta primleri ödenemez.
(3) Kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefil olan kooperatifler ile kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatiflerin yönetim kurulu üyeleri, bunların ortağı olduğu üst kuruluşlarda görev alsalar dahi yalnızca bir ücret veya huzur hakkı alabilirler.

Yetki devri

MADDE 77- **(1)** Yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar genel kurulun devredemeyeceği yetkilerini kullanamaz.

Yönetim kurulunun görevleri

MADDE 78- **(1)** Yönetim kurulunun görevleri şunlardır:
a) Genel kurul tarafından verilen kararları yerine getirmek ve kooperatif işlerini ortakların yararına uygun şekilde yürütmek,

b) Defter, hesap ve kayıtları kanun ve anasözleşmeye uygun olarak tutmak,

c) Kooperatifin nakit varlığı ile menkul ve gayrimenkullerini gereği gibi kullanmak, işletmek ve korumak,

ç) İmkânlarla orantılı olarak şubeler, alım ve satım merkezleri açılmasını genel kurula teklif etmek,

d) Kooperatifin varlığından, ortakların üretim kapasitelerini arttırmak için durumlarına göre bilanço yılı içinde tahsil edilmek üzere avans vermek,

e) Genel kurulu olağan ve olağanüstü toplantıya çağırmak,

f) Genel kuruldan alınan yetki ile işlerin görülmesi için gerektiğinde ortakları görevlendirmek, müdür, memur ve işçi çalıştırmak,

g) Kanunlara aykırı olarak alınan genel kurul kararları aleyhine iptal davası açmak,

ğ) Kanunen tutulması gereken defterlerin tutulmasını sağlamak; genel kurul toplantısından en az otuz beş gün önce çalışma raporu, bilanço, gelir-gider cetvelini ve bütçe teklifini hazırlayıp denetleme organına vermek ve varsa dış denetçi tarafından tanzim edilen raporlar da dahil bunları genel kurul toplantısından on beş gün öncesinden itibaren bir yıl süre ile kooperatif merkezinde, varsa şubelerinde ve elektronik ortamda KOOPBİS sistemi üzerinden ortakların incelemesine sunmak,

h) Kooperatifin aczi veya mali durumunun bozulması halinde genel kurulu toplantıya davet etmek,

ı) Kooperatifi temsile yetkili kişileri, denetleme organı üyeleri ve dış denetçilerin seçim ve görevden alınmalarını gecikilmeksizin ticaret siciline tescil ettirmek ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile varsa internet sitesinde ilan ettirmek,

i) Gerektiğinde tasfiye işlerini yürütmek,

j) Eski yönetim kurulu üyeleri ile kooperatif memurlarının sonradan tespit edilen yolsuzluklarını ilgili mercilere bildirmek,

k) Kooperatifin amacına uygun gayrimenkul alımlarında, tapu devri veya tapuya şerh verdirilerek bir satış vaadi sözleşmesi yapmak,

l) Tanıtma ve ortak kaydetmek amacıyla yapılacak ilan, reklam ve açıklamaları eksik ve gerçeğe aykırı olmayacak şekilde yapmak, bunların yanıltıcı bilgi ve unsurlar taşımamasını sağlamak,

m) Kooperatife ait mal, para ve para hükmündeki kâğıtları ve gizlide olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kontrolörlere ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelenmesine yardımda bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmak,

n) Ortaklar ile ortak olmak için müracaat edenlerin anasözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, uygun olanları ortak olarak kaydetmek,

o) Mal beyanında bulunmak,

ö) Genel kurulun vereceği karar doğrultusunda kamu kuruluşları, banka ve diğer kuruluşlardan kredi almak,

p) Denetim amacıyla denetleme organı üyelerinin 92 nci madde doğrultusunda talebi halinde kooperatife ait her türlü defter ve belgeleri vermek,

r) Tarım ve Orman Bakanlığınca yaptırılacak denetim neticesi verilecek talimatlara uymak,

s) Kooperatif ve ortakları ile ilgili tüm bilgileri KOOPBİS sistemine işlemek veya işlenmesini sağlamaktır.

Görev devri

MADDE 79- (1) Görevi sona eren yönetim kurulu üyeleri, sorumlulukları altında bulunan para, mal, defter, bilgi, belge ve diğer kooperatif varlıklarını; seçimlerin yapıldığı genel kurul toplantı tarihinden itibaren üç iş günü içinde tutanakla yeni seçilenlere teslim etmek zorundadır.

Yönetim kurulu kararlarının yazılması

MADDE 80-

(1) Yönetim kurulunun kararları, sayfaları noterce tasdik edilmiş, yönetim kurulu karar defterine sıra numarası ve tarihiyle yazılır ve toplantıda hazır bulunan üyeler tarafından imzalanır. Verilen karara karşı görüşte olan veya çekimser kalanlar, muhalefet veya çekinme sebeplerini kararın altına yazarak imzalamak zorundadırlar.

(2) Bunu yapanlar kararın uygulanması sırasında doğacak zararlardan dolayı diğer üyelerle birlikte sorumlu olmazlar. Böyle hareket etmeyenler sorumluluğa katılırlar.

(3) Kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmasına bağlıdır.

Yönetim kurulunun sorumlulukları

MADDE 81- (1) Yönetim kurulu; kendi tutanakları, genel kurul tutanakları, ortak listeleri, gelir-gider hesapları ve yıllık bilanço ile tahmini bütçe ve yıllık çalışma programının usulüne uygun olarak hazırlanması ve saklanmasından, tetkik olunmak üzere denetleme organı üyelerine verilmesinden ve KOOPBİS'e işlenmesinden kooperatife, ortaklara ve kooperatif alacaklılarına karşı ortaklaşa sorumludur.

(2) Ortaklaşa sorumluluğu gerektiren işlerden bir eksikliği olmadığını ispat eden, özellikle bu işlere karşı oy vermiş olup durumu görüşme tutanağına yazdırmakla beraber denetleme organına hemen yazılı olarak bildiren, özrüne dayanarak o işlemlerin görüşmelerinde hazır bulunmayan üye, sorumluluktan kurtulur.

(3) Görevlerini gereği gibi yapmadığı anlaşılan yönetim kurulu üyelerinin genel kurul her zaman işine son ve haklarında soruşturma kararı verebilir. Bu kararın gereğini denetleme organı, yargı organları vasıtasıyla uygular.

(4) Her ortağın veya işten el çektirilenlerin dava açma hakkı saklıdır.

Yönetim kurulu üyelerinin kişisel sorumlulukları

MADDE 82-

(1) Yönetim kurulu üyeleri ortaklık işlemleri dışında kooperatif ile ticari işlemlerde bulunamazlar. Yönetim kurulu üyelerinden her biri, genel kurulun kararı kişisel sorumluluklarını gerektirdiği durumlarda karar aleyhine iptal davası açabilir. Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif memurları kasıtları bulunsun veya bulunmasın kendi kusurlarından doğan zararlardan sorumludurlar.

(2) Bunlar, suç sayılan fiil ve hareketlerinden ve özellikle kooperatifin para ve malları bilanço, tutanak, rapor ve başka evrak, defter ve belgeler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi ceza görürler. Yönetim kurulu, tescile bağlı konuları sicil memurlarının isteği üzerine yerine getirmemesi, tescil ve kayıtta kötü niyetle gerçeğe aykırı beyanda bulunması hallerinde cezai sorumluluk taşır.

(3) Kuruluş sırasında kurucu ortaklar tarafından resmi makamlara verilen kooperatif anasözleşmesi, nakdi sermayenin tescil ve ilandan sonra kooperatif hesaplarına aktarılmak

üzere kurucu ortaklarca geçici yönetim kurulu üyelerinden birisine ödendiğine dair tutanak, ayn nevinden sermaye ve kooperatifçe devralınan işletmeye ait değer biçme raporu gibi vesikaların gerçeğe uygun olmayan şekilde düzenlenmesinden kooperatifin kurucu ortakları sorumludurlar.

Haksız fiillerde sorumluluk

MADDE 83- **(1)** Yönetim kurulu veya temsile yetkili şahısların kooperatife ait görevlerini yürütmeleri esnasında meydana getirdikleri haksız fiillerden doğan zararlardan kooperatif sorumludur.

Tescil

MADDE 84-

(1) Kooperatifi temsile yetkili kılınacak kimseleri yönetim kurulu tayin eder. Yönetim kurulu temsile yetkili olanların isimlerini, imzalarını ve bu yetkinin dayanağı olan karar suretini ticaret sicili müdürlüğünde yetkilendirilmiş personele tasdik ettirir.

Kooperatifin acze düşmesi halinde yapılacak işler

MADDE 85-

(1) Kooperatifin icra takiplerine maruz kalması, çalışanların ücretlerinin veya kooperatif borçlarının zamanında ödenememesi ve bunun gibi kooperatifin acze düşmesini kabul ettirecek önemli sebepler mevcut ise yönetim kurulu piyasadaki cari fiyatlar esas olmak üzere, derhal bir ara bilançosu tanzim eder. Son yılın bilançosu veya daha sonra yapılan bir tasfiye bilançosundaki mevcutların, kooperatif borçlarını artık karşılayamayacağını gösteriyorsa yönetim kurulu, Tarım ve Orman Bakanlığı'na durumu bildirir ve genel kurulu derhal olağanüstü toplantıya çağırır.

(2) Pay senetleri çıkarılmış olan bir kooperatifte son yılın bilançosunda kooperatif varlığının yarısı karşılıksız kalırsa yönetim kurulu derhal genel kurulu toplantıya çağırarak durumu ortaklara arz eder. Aynı zamanda ilgili mahkemeye ve Tarım ve Orman Bakanlığı'na bilgi verir. Ancak, ortakları ek ödemelerle yükümlü olan kooperatiflerde, bilançoda tespit edilen açık, üç ay içinde ortakların ek ödemeleriyle kapanmadığı takdirde Tarım ve Orman Bakanlığı haberdar edilir.

(3) Mali durumun düzeltilmesinin mümkün görülmesi halinde yönetim kurulu veya alacaklılardan biri konkordato da talep edebilir. Bu takdirde, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 285 inci ve devamı maddeleri uygulanır.

İşten çıkarma

MADDE 86- **(1)** Yönetim kurulu, genel kuruldan aldığı yetkiyle işlerin görülmesi ile görevlendirdiği kimseleri ve atadığı müdürü ve diğer temsilci ve vekilleri her zaman işten çıkarabilir.

(2) İşten çıkarılan kimselerin tazminat isteme hakları saklıdır.

Denetleme organı seçimi ve üye sayısı

MADDE 87-

(1) Genel kurul tarafından, ortaklar arasından veya dışarıdan en az bir en fazla dört yıl için en az bir denetleme organı üyesi seçilir. Genel kurulca asıl üye sayısı kadar yedek üye seçilebilir. Genel kurulca böyle bir süre tespiti yapılmaması halinde bir yıl için seçilmiş sayılır.

(2) Bu genel kurulda ibra edilmeyen denetleme organı üyeleri gündemde seçim maddesi var ise tekrar yönetim kurulu ve denetleme organı üyeliklerine seçilemezler. Şayet gündemde seçim maddesi yok ise altmış gün içerisinde seçimli olağanüstü genel kurul yapılır.

(3) Denetleme organı üyeleri kooperatifte idari görev alamazlar.

(4) Süreleri biten denetleme organı üyeleri tekrar seçilebilir. Görevi biten yönetim kurulu üyeleri genel kurulca ibra edilmedikçe denetleme organına seçilemezler.

Denetleme organı üyelik şartları

MADDE 88-

(1) Denetleme organı üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Türk vatandaşı olmak,

b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak,

c) En az lise düzeyinde diploma sahibi olmak,

ç) Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı işlenen suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, görevi kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından ya da 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümlerine göre mahkûm olmamak,

d) Görevi süresince, kooperatifte yönetim kurulu üyesi, bu üyelerden birinin eşi, kooperatif personeli veya yönetim kurulu üyeleriyle ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımı olmamak, yönetim kurulu üyeleriyle aralarında iş ortaklığı bulunmamak,

e) Denetleme organı üyelerinden birinin eşi olmamak ve birbirleri ile ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımlığı bulunmamak.

(2) Haklarında birinci fıkranın (ç) bendinde sayılan suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber, yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.

(3) Denetleme organı üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, risturn ve yolluk dışında hiç bir ad altında başkaca ödeme yapılamaz.

(4) Denetleme organı üyeleri kooperatifte 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na bağlı olarak sigortalı çalışamaz ve bu kapsamda kooperatif tarafından sigorta primleri ödenemez.

(5) Kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefil olan kooperatifler ile kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatiflerin denetleme organı üyeleri, bunların ortağı olduğu üst kuruluşlarda görev alsalar dahi yalnızca bir ücret veya huzur hakkı alabilirler.

(6) Görev kusurlarından veya suç teşkil eden fiillerinden dolayı yönetim kurulu ve denetleme organı üyeliğinden uzaklaştırılanlar denetleme organı üyeliğine seçilemezler.
(7) Kooperatifin, “Kooperatifçilik Eğitimi Yönetmeliği” kapsamında eğitim şartına tabi olması halinde denetleme organı üyeleri ve yedeklerinin seçilmelerini takiben en geç dokuz ay içinde kooperatifçilik eğitim programını tamamlamaları şarttır. Bu hüküm tüzel kişi üyelerin temsilcileri hakkında da uygulanır.

Denetleme organı üyelerinin görevine son verme

MADDE 89-

(1) Genel kurul, denetleme organı üyelerinin görevlerine her zaman son verebilir.

Denetleme organı üyelerinin sorumlulukları

MADDE 90-

(1) Denetleme organı üyeleri görevlerini yerine getirirken kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem kooperatife hem de ortaklar ile kooperatif alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumludurlar. Ayrıca, ilgili kanun ve anasözleşme ile kendilerine yükletilen diğer görevleri hiç veya gereği gibi yapmamalarından, düzenledikleri raporların gerçeği yansıtmamasından doğan zararlardan dolayı da kusursuz olduklarını ispat etmedikçe müteselsilen sorumludurlar.

Denetleme organının çalışma şekli

MADDE 91- **(1)** Denetleme organı üyeleri, üç ayda bir toplanarak kooperatifin işlemlerini ve hesaplarını denetler, malları ve kasayı sayar ve görülen noksanlıkları, düzensizlikleri inceleyerek bunları birer rapora bağlayarak “Denetleme Organı Denetim Raporları” dosyasında saklarlar.
(2) Denetleme organı üyeleri, yıllık genel kurul toplantısından en az 35 gün önce yönetim kurulu tarafından kendilerine verilen; bilançoyu, yönetim kurulunun hazırladığı yıllık çalışma raporu ve bütçeyi inceleyerek gerekli gördüğü işlemleri, hesap ve mevcutları elden geçirir ve düşüncesini açık olarak belirterek yıllık rapor hazırlar. Denetleme organı üyeleri, yapacağı toplantılarda yönetim kurulunun çalışma düzenini ve başarı derecesini takip ederek gerekli uyarılarda bulunurlar.

Denetleme organı üyelerinin görevleri

MADDE 92-

(1) Denetleme organı üyelerinin görevleri, kooperatifin iş ve işlemlerini kontrol etmektir. Görev ve yetkileri şunlardır;
a) Yıllık bilanço ve gelir tablosu hesaplarını inceleyerek bu hususta ki görüşlerini birlikte veya tek başına genel kurula bir raporla bildirmek,
b) Kooperatif işlemlerinden bilgi edinmek ve gerekli kayıtların düzenli olarak tutulmasını sağlamak amacıyla en az üç ayda bir kooperatifin defterlerini incelemek,
c) En az üç ayda bir kooperatifin nakit mevcudu ile menkul değerlerini kontrol etmek,
ç) Bütçe, bilanço ve gelir tablosunu denetlemek,
d) Gelir tablosu hesaplarıyla bilançonun defterlerle uygunluk halinde bulunup bulunmadığını, defterlerin düzenli bir surette tutulup tutulmadığını ve işletmenin neticeleriyle mameleki hakkında uyulması gerekli olan hükümlere göre işlem yapılıp yapılmadığını incelemek,
e) Yönetim kurulunun ihmali halinde genel kurulu olağan veya olağanüstü toplantıya davet etmek,
f) Yönetim kurulu üyeleriyle, kooperatif personelinin ilgili kanun ve anasözleşme hükümleri ile iyi niyet esaslarına uygun davranıp davranmadığını kontrol etmek,
g) Yönetim kurulu üyeleri ile kooperatifin dış denetime tabi olması halinde dış denetçinin gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, toplantı nisabının kaybedilmesi halinde boşalan bu üyeliklere geciktirilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağırmak,
ğ) Kooperatif ortaklarının, yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif personeli hakkındaki şikâyetlerini incelemek ve inceleme sonucunu yıllık raporunda açıklamak,
h) Uygun gördükleri teklifleri yönetim kurulu ve/veya genel kurul toplantıları gündemine koydurmak,
ı) Tasfiye işlemlerini denetlemek,
i) Kooperatif yönetim kurulu üyelerinin ve memurlarının cezayı gerektiren fiillerini savcılığa bildirmek,
j) Yapılacak denetim sonucunda düzenlenecek rapora göre hukuki sorumluluğu tespit edilen yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif memurları hakkında genel kurul kararına istinaden gerekli hukuk davalarını açmak,
(2) Denetleme organı üyeleri, görevleri çerçevesinde işlerin yürütülmesinde gördükleri noksanlıkları, ilgili kanun ve anasözleşmeye aykırı hareketleri bundan sorumlu olanların bağlı bulundukları organa ve gerekli hallerde aynı zamanda genel kurula haber vermekle yükümlüdürler.
(3) Kooperatifin birden fazla denetleme organı üyesi bulunması halinde, denetleme organı üyeleri kooperatifi genel kurul toplantısına çağırma yetkisi hariç olmak üzere kendilerine ilgili kanun ve anasözleşme ile verilen görev ve yetkileri, gerektiğinde tek başlarına da kullanabilirler.
(4) Denetleme organı üyeleri, yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarına katılırlar ancak yönetim kurulu toplantılarında oy kullanamazlar.
(5) Denetleme organı üyeleri, 1163 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine aykırı uygulamaları da araştırmakla yükümlüdürler.
(6) Denetleme organı üyelerinin yukarıda yazılı kontrol yetkileri genel kurul kararı ile sınırlandırılamaz. Denetleme organı üyeleri ayrıca, kooperatif zararlarını kapatmak için genel kurula sunulacak teklifleri hazırlayarak toplantı gündemine aldırır.

Denetleme organının diğer yetkileri

MADDE 93- **(1)** Ortakları şahsen sorumlu veya ek ödeme ile yükümlü olan kooperatiflerde denetleme organı üyeleri, ortaklar listesinin usulüne uygun olarak tutulup tutulmadığını da incelemek zorundadırlar.
(2) Yöneticiler, bu maksatla denetleme organı üyelerine defter ve belgelerle, istenilen her konuda bilgi verirler.
(3) Ortaklar, gerekli gördükleri hususlarda denetleme organı üyelerinin dikkatini çekmeye ve açıklama yapılmasını istemeye yetkilidirler.

Denetleme organı üyeliğinin boşalması

MADDE 94- **(1)** Denetleme organı üyeleri istifa etmek suretiyle ve bu isteğini yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmek kaydı ile her zaman görevlerinden çekilebilirler.

(2) Denetleme organı üyeliğine seçilme şartlarını taşımadıkları veya sonradan kaybettikleri anlaşılanların üyelikleri kendiliğinden sona erer.
(3) Denetleme organı üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde boşalan üyeliklere varsa en çok oy alarak seçilen veya seçim liste (grup) halinde yapılmışsa yazılış sırasına göre seçilen ve şartları taşıyan yedekleri geçer. Yedeklerle beraber üye sayısı genel kurulca belirlenen sayının altına düştüğü takdirde, mevcut denetleme organı üyesi veya üyeleri ilk genel kurula kadar görev yapmak üzere şartları haiz kişileri denetleme organı üyeliğine atar.
(4) Yedekler de dâhil hiçbir üye kalmaması halinde yönetim kurulunca, denetleme organının seçilmesi amacıyla genel kurul derhal toplantıya çağırılır.
(5) Yenileri seçilene kadar eski üyeler görevlerine devam ederler.

Denetleme organı toplantı ve raporları

MADDE 95-
(1) Denetleme organı üyeleri her yıl işlem ve hesapları denetleme görev ve yetkisini yerine getirdikten sonra 1163 sayılı Kanunun 67 nci maddesi uyarınca genel kurul toplantılarına sunacakları "Denetleme Organı Yıllık Çalışma Raporu"nu hazırlarlar. Denetleme organı yıllık çalışma raporunda; raporun görüşüleceği genel kurul toplantı tarihi, incelemenin ait olduğu dönem ve düzenleme tarihi belirtilir. Raporun tüm sayfaları, düzenleyen denetleme organı üyesi veya üyeleri tarafından imzalanır.
(2) Rapor, genel kurulda görüşülecek döneme ilişkin tüm işlem ve hesapları kapsayacak şekilde ayrıntılı bilgiler içerir. Rapor; açık, öz ve anlaşılır bir dille yazılır.
(3) Raporda, ortaklar ve diğer kişiler nezdinde yanlış kanaat uyandırıcı, gerçeğe aykırı ifadelere yer verilemez.
(4) Rapor, ilgili olduğu genel kurul toplantı tarihinden en az yirmi gün önce düzenlenerek yönetim kuruluna teslim edilir. Ayrıca rapor yönetim kurulu tarafından KOOPBİS'e yüklenir. Daha sonra rapor içeriğinde herhangi bir değişiklik yapılamaz.
(5) 1/2/2022 tarihli ve 31737 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik'te belirtilen esaslara uygun olarak düzenlenmeyen denetleme organı raporları, genel kurullarda görüşülemez ve kabul edilemez.

Denetleme organı raporlarının imzalanması ve sorumluluk

MADDE 96- **(1)** Denetleme organı raporları bütün üyeler tarafından imzalanır. Rapora katılmayan üye katılmama sebeplerini belirterek imzalar.
(2) Yıllık genel kurul toplantısında "Denetleme Organı Raporu" okunmadan bilanço ve ibralar konusunda karar alınamaz.
(3) Denetleme organı azledilmiş olursa, yeni denetleme organı üyeleri düzenleyecekleri raporda bu olayı da açıklamak ve sebeplerini belirtmek zorundadırlar.

Denetleme organı üyelerinin sır saklama yükümlülüğü

MADDE 97-
(1) Denetleme organı üyeleri, görevleri sırasında öğrendikleri ve açıklanmasında kooperatif veya ortaklarının zarara uğrayacağı konularda kooperatif ortaklarına ve üçüncü şahıslara açıklama yapamazlar.

Dış denetim, konusu ve kapsamı

MADDE 98- **(1)** Kooperatif, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 69 uncu maddesi kapsamında çıkarılan 1/2/2022 tarihli ve 31737 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik kapsamında belirlenen şartları taşıması halinde dış denetime tabidir.
(2) Kooperatifin finansal tablolarının; kooperatiflerin tabi olduğu 1163 sayılı Kanun, 6102 sayılı Kanun, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve ilgili mevzuatına göre hazırlanıp hazırlanmadığı, gelir ve giderlerinin dayanağını oluşturan belgelerin ilgili mevzuata uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği, gelir ve gider hesapları ile bilanço hesaplarının defter, kayıt ve belgelerle uyumlu olup olmadığı hususları dış denetimin konusunu oluşturur. Yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu içerisinde yer alan finansal bilgiler de dış denetimin kapsamı içindedir.
(3) Dış Denetçi raporu genel kurula sunulmayan kooperatiflerde; finansal tablolar, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu ve ibra hakkında alınan kararlar geçersizdir.
(4) Yönetim kurulu gecikmeksizin dış denetçileri ticaret siciline tescil ettirir ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile internet sitesinde ilan ettirir.
(5) Dış denetçiler hakkında 1163 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile üçüncü ve altıncı fıkrasında yer alan hükümler uygulanır.
(6) Dış denetime ilişkin usul ve esaslar, dış denetçilerin nitelikleri, uyacakları etik ilkeler, görev ve yetkileri, seçilmeleri, görevden alınmaları veya ayrılmaları, denetimin ve denetim raporlarının içeriği ve raporun genel kurula sunulması hususlarında Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Hesap tetkik komisyonu seçimi

MADDE 99-
(1) Genel kurul bazı konuların incelenmesi için lüzumu halinde hesap tetkik komisyonu seçebilir.
(2) Mevcut ortakların dörtten az olmamak üzere en az 1/10'u yazılı teklifte bulunmak suretiyle, son iki yıl içinde kooperatifin kuruluşuna veya idari işlemlerine ait bir yolsuzluğun olduğunu, kanun veya anasözleşme hükümlerine önemli bir şekilde aksi hareket edildiğini iddia ettikleri takdirde, bunları soruşturmak için hesap tetkik komisyonu teşkilini genel kuruldan isteyebilirler. Bu istek kabul edilmediğinde gerekli masrafları peşin ödeme şartı ile mahkemeye başvurma hakkına sahiptirler. Komisyona seçilen ortaklar gerekli incelemeleri yapacak bilgi ve beceriye sahip olmadıkları takdirde; ücreti kooperatifçe karşılanmak üzere dışarıdan uzman kişiler görevlendirerek gerekli raporları düzenletir.
(3) Soruşturma sonuçlarına göre iddia doğru görülmediği takdirde veya denetleme organı üyelerinin vereceği raporda bu talebin haklı sebebe dayanmadığı anlaşılırsa kötü niyetle hareket ettiği ispat edilen ortaklar kooperatifin bu yüzden gördüğü zarardan sorumludurlar.

Müdür tayini ve görevine son verilmesi

MADDE 100-
(1) Kooperatif Müdürü, yönetim kurulu kararı ile ortaklar arasından, tüzel kişi temsilcilerinden veya dışarıdan olmak üzere düzenlenecek sözleşmeye dayalı olarak tayin edilebilir.
(2) Müdür, kendiliğinden müdürlük görevini devredemez ve yerine vekil bırakamaz. Gerektiğinde müdürün görevine son verilme işlemi yönetim kurulunca karara bağlanarak yapılır.
(3) Yönetim kurulu ayrı bir müdür atayıncaya kadar, yönetim kurulu üyeleri kendi aralarından en az iki üyeyi murahhas üye olarak görevlendirebilir. Bu durumda murahhas üyeye

müdürün tabi olduğu hükümler uygulanır.

Müdürlük şartları

MADDE 101- **(1)** Müdürlük şartları şunlardır.

a) Kooperatifçilik bilgilerine sahip olmak.

b) Hukuken memuriyete mani hali bulunmamak,

c) En az lise düzeyinde diploma sahibi olmak.

Müdürlük ve personel ücretleri

MADDE 102- (1) Kooperatif müdürü ve hizmet personelinin ücretleri genel kurulca kabul edilen bir kadro ve yıllık tahmini bütçeye göre kararlaştırılır.

Müdürün görevleri

MADDE 103- **(1)** Müdürün görevleri şunlardır:

a) Yönetim kurulu kararlarını, yıllık çalışma programlarını göz önünde tutarak uygulamak,

b) Kooperatifin işlerini yürütmek, işlerin uyumu ve düzenini sağlamak,

c) Yönetim kurulu toplantılarında oy kullanmamak şartı ile hazır bulunmak.

İdari ve teknik personel

MADDE 104-

(1) Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan bir projeye dayalı olarak kredi veya yardım alan kooperatifler, Bakanlığın istediği şartlara uygun idari ve teknik personeli atamak mecburiyetindedir.

Müdürün yetki ve sorumluluğu

MADDE 105-

(1) Kooperatif müdürü, kooperatif hizmet personelinin amiridir. Denetleme organı ve yönetim kurulu üyeleri ile dış denetçilerden başkasına kooperatifin işleri ile ilgili bilgi veremez. Kooperatif hizmet personeli müdüre karşı sorumludur. Kooperatif müdürü kendine verilen görevleri gereği gibi veya hiç yerine getirmezse yönetim kuruluna karşı sorumludur.

Personelin işten çıkarılması

MADDE 106-

(1) Yönetim Kurulu, müdür ve hizmet personelinin işine son verebilir. Çıkarılma işlerinde yönetim kurulu kararı gereklidir.

(2) Müdür ve personelin işten çıkarılması teklifi denetleme organı üyelerince yapıldığı takdirde, yönetim kurulu başkanı, derhal toplantı yapar ve gerekli kararı verir. Şayet çıkma kararı verilmemişse denetleme organı üyeleri genel kurulu toplantıya çağırabilir ve konu orada karara bağlanır.

(3) Haksız yere işten çıkarılanların tazminat isteme hakları saklıdır.

KOOPERATİF BİRLİKLERİ İLE İLİŞKİLER

Birliğe giriş ve ortakların yükümlülüğü

MADDE 107- **(1)** Kooperatif, genel kurul kararı ile kooperatifin gelişmesi, amaçlarının gerçekleşmesi, menfaatlerinin korunması, eğitim yapılması ve kooperatifçilik konularında tavsiyeler alınması gibi hizmetlerin yerine getirilmesi için o bölgede kurulmuş ve faaliyet konuları aynı nitelikte olan yedi veya daha çok kooperatif tarafından kurulan ihtisas birliklerine ortak olabilir veya bu özellikte birlik kuruluşunda yer alabilir.

(2) Kooperatif, birlik kurar veya kurulmuş birliğe girmeye karar verirse, taahhüt edilecek iştirak sermayesinin miktarı ve ödeme şekli, birlik anasözleşmesi hükümleri çerçevesinde belirlenir.

(3) Kooperatif çalışma konuları ile ilgili olarak birliğin yapacağı tesislere taahhüdü dışında genel kurulca belirlenecek miktar üzerinden katılabilir.

(4) Kooperatif, kooperatifler birliğine girmekle ortaklarına bu anasözleşmedeki yükümlülüklerden fazlasını yükleyemez.

(5) Kooperatifler, kooperatif birliklerine; kooperatif birlikleri de merkez birliğine ortak olmadığı takdirde, kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefalet sağlayamaz ve kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapamaz. Bu kapsamdaki başvurularda; birlikler kooperatifleri, merkez birliği de birlikleri ortaklığa kabulden kaçınamaz.

Temsilcilik

MADDE 108-

(1) Birlik genel kurullarında kooperatifi temsil etmek üzere kooperatif genel kurulunca ortaklar arasından ortağı olduğu üst kuruluş anasözleşmesinde belirtilen sayıda temsilci seçilir. Temsilcilerin görev süresi en az bir en fazla dört yıldır. Genel kurulca böyle bir süre tespiti yapılmaması halinde bir yıldır. Seçilen temsilcilerin her birinin birlik genel kurulunda kooperatifi temsilen bir oy kullanma hakkı vardır. Seçilen temsilciler kadar yedek temsilci de seçilir. Yetkili temsilcilerin uygun bir mazerete bağlı olarak birlik genel kuruluna katılamaması durumunda ve yönetim kurulunca verilecek oy kullanma izin belgesi karşılığında sırasıyla yedeklere de oy kullanma yetkisi verilir.

Denetim ve eğitim

MADDE 109- **(1)** Kooperatif, bağlı bulunduğu üst birlikler tarafından eğitilebilir ve denetlenebilir.

(2) Kooperatif, üst birliklerince kendilerine yönelik denetim ve eğitim hizmetlerine ait giderlere iştirak eder.

KOOPERATİFİN DAĞILMASI

Dağılma sebepleri

MADDE 110- **(1)** Kooperatif;

a) Genel kurul kararı ile,

b) İflasın açılması ile,

c) Genel kurulda fiilen kullanılan oyların 2/3 çoğunluğuyla alınacak kararla kooperatifin, diğer bir kooperatifle birleşmesi veya devralınması suretiyle,

ç) Kanunlarda öngörülen; ortak sayısının kurucu ortak sayısından aşağı düşmesi, kooperatif organlarının kurulamaması, kooperatifin çalışma konusu dışında veya kamu yararına aykırı çalışma göstermesi, kooperatifin acze düşmesi gibi diğer hallerde Tarım ve Orman Bakanlığının mahkemeden alacağı karar üzerine,

d) Üç yıl üst üste olağan genel kurulunu yapmaması halinde,

e) Amacına ulaşma imkânının bulunmadığının Tarım ve Orman Bakanlığınca tespiti halinde mahkemeden alacağı kararla,

dağılır.

Tasfiye kurulu ataması ve ücret

MADDE 111- **(1)** Mahkeme veya genel kurulca tasfiye memurları seçilmediği takdirde tasfiye işlerini yönetim kurulu yapar. Yönetim kurulu tasfiye memurlarını ticaret siciline tescil ve ilan ettirir.

(2) Tasfiye kurulu üyelerine, atamayı yapan merci tarafından tespit edilecek miktarda ücret, kooperatif bütçesinden ödenir.

Ticaret siciline bildirme

MADDE 112-

(1) İflasın dışında kooperatifin dağılması, yönetim kurulu veya denetleme organı üyelerince ticaret siciline tescil ve en çok birer hafta ara ile üç defa ilan ettirilir.

(2) İlana kooperatif alacaklılarının belgeleri ile beraber üç ay içinde kooperatife başvurmaları gereği yazılır. Bu sürenin başlangıcı üçüncü ilan tarihidir.

(3) Tasfiyenin bir yılda tamamlanması esastır. Bakanlığın uygun görmesi halinde bu süre birer yıl olmak üzere iki defa uzatılabilir. Süre ise üçüncü ilandan sonra başlar.

(4) Kooperatif anasözleşmede belirlenen sürenin dolmasıyla veya genel kurul kararıyla sona ermiş ise ortaklar arasında kooperatif malvarlığının dağıtımına başlanılmış olmadıkça, genel kurul kooperatifin devam etmesini kararlaştırabilir. Devam kararının tüm ortakların 3/5'inin oyu ile alınması gerekir. Alınan bu kararın, tasfiye memurlarınca ticaret sicilinde ilan ettirilmesi gerekir.

Tasfiye mamelekinin paylaştırılması

MADDE 113- **(1)** Tasfiye haline giren kooperatifin; bütün borçları ödendikten ve ortak pay bedelleri geri verildikten sonra kalan malları dağılma anında kooperatife kayıtlı ortaklar veya hukuki halefleri arasında eşit olarak yapılır.

Tasfiye hali

MADDE 114- **(1)** Kooperatifin diğer bir kooperatifle birleşmesi hali hariç olmak üzere dağılan kooperatif tasfiye haline girer.

(2) Tasfiye haline giren kooperatif ortaklarla olan ilişkilerinde dahi tasfiye sonuna kadar tüzel kişiliğini korur ve ünvanını "Tasfiye Halinde" ibaresini eklemek suretiyle kullanmaya devam eder.

Tasfiye memurlarının azli

MADDE 115-

(1) Genel kurul kararı ile atanmış olan tasfiye memurları veya bu görevi yapan yönetim kurulu üyeleri, genel kurul tarafından her zaman azledilebilir ve yerlerine yenileri atanabilir.

(2) Ortaklardan birinin isteği ile de mahkeme, haklı sebepler dolayısıyla tasfiye işlemini durdurabilir. Tasfiyeyi yürütmeye memur kimseleri azil ve yerlerine yenilerini atayabilir.

Aktifleri satma yetkisi

MADDE 116- **(1)** Genel kurul aksine karar vermedikçe tasfiye memurları kooperatifin aktiflerini pazarlık suretiyle de satabilirler.

(2) Aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararı gereklidir. Bu karar genel kurulun 2/3 çoğunluğu ile alınır.

Tasfiye işleri, envanter ve bilanço

MADDE 117-

(1) Tasfiye memurları görevlerine başlar başlamaz kooperatifin tasfiye başlangıcındaki durumunu inceleyerek buna göre envanter defterleri ile bilançosunu düzenler ve genel kurulun onayına sunarlar. Tasfiye halinde genel kurul toplantılarında nisap aranmaz. Kararlar toplantıya katılan ortakların yarısından bir fazlasının kabulü ile verilir.

(2) Tasfiye memurları, kooperatif yönetim kurulu ve denetleme organı üyelerini davet ederek kooperatifin mali durumunu gösteren bir envanter ile bilançoyu birlikte düzenler. Bu düzenleme işinde sözü edilen organ üyelerinden çalışmaya katılmayanları beklemek zorunda değildir.

(3) Tasfiye memurları, lüzum görürlerse kooperatif mallarına değer biçmek için bilirkişilere başvurabilirler.

(4) Düzenlenen envanter ile bilanço tasfiye memurlarının huzurunda yönetim kurulu tarafından imzalanır. Envanter ve bilançonun imzalanmasından sonra tasfiye memurları dağılma halinde bulunan kooperatifin envanterde yazılı bütün malları ile evrak ve defterlerine el koyar.

Alacaklıları davet ve koruma

MADDE 118-

(1) Alacaklı oldukları kooperatif defterleri veya diğer belgelerden anlaşılan ve ikametgâhları bilinen alacaklılar mahalli örf ve adetlerine göre, diğer alacaklılar ise Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan suretiyle kooperatifin dağılmasından haberdar edilerek alacaklarını beyana çağrılırlar.

(2) Alacaklı oldukları belli olanlar beyanda bulunmazlarsa, alacaklarının toplam tutarı Ticaret Bakanlığınca belirlenecek bir bankaya yatırılır. Kooperatifin henüz vadesi dolmayan

borçları ve ihtilaflı bulunan borçlarının karşılığı olan para notere verilir.

Defter ve bilgisayar kayıtlarının saklanması

MADDE 119- **(1)** Tasfiyenin sonunda evrak, bilgisayar kayıtları ve kanunen tutulması zorunlu olan defterler on yıl saklanmak üzere kooperatifin bulunduğu yerin Sulh Hukuk Mahkemesine verilir.

Kooperatifin ünvanının ticaret sicilinden çıkarılması

MADDE 120- **(1)** Tasfiyenin sona ermesi üzerine kooperatife ait ünvanın ticaret sicilinden çıkarılması tasfiye memurları tarafından sicil memurluğundan talep edilir. Bu talep üzerine sicilden çıkarılma durumu tescil ve ilan ettirilir.

Tasfiye kurulunun sorumluluğu

MADDE 121- **(1)** Tasfiye kurulu üyeleri, tasfiye işlerinin bir an önce bitirilmesi için, çalışmakla yükümlüdür. Tasfiye kurulu üyeleri yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu taşır.
(2) Tasfiye kurulu üyelerinin, anasözleşmenin 72 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki nitelikleri haiz olması şarttır.
(3) 1163 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının (3) üncü bendi ile 62 nci maddesi hükümleri tasfiye kurulu üyeleri hakkında da uygulanır.

Birleşme veya devralınma suretiyle dağılma

MADDE 122-
(1) Kooperatif, bütün aktif ve pasifleri ile diğer bir kooperatif tarafından devralınmak suretiyle veya bir kamu tüzel kişiliği tarafından devralınmak suretiyle dağıldığı takdirde 1163 sayılı Kanunun 84 üncü ve 85 inci maddelerine göre işlem yapılır.

MALİ HÜKÜMLER
Muhasebe usulü

MADDE 123- **(1)** Kooperatifin muhasebe usulleri hakkında, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereği Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca hazırlanan Türkiye Muhasebe Standartları uygulanır.
(2) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun bu hususlarla ilgili hükümleri saklıdır.

Hesap yılı

MADDE 124-
(1) Hazine ve Maliye Bakanlığından özel hesap dönemi izni alınmadıkça kooperatifin ilk faaliyete geçildiği yıldaki hesap dönemi kooperatifin kurulduğu tarihten izleyen yıllarda ise 1 Ocak tarihinde başlar ve aynı yılın 31 Aralık tarihinde sona erer.
(2) Yönetim kurulu her yıl 31 Aralık tarihi itibariyle envanter yapar, bilançoyu ve gelir gider hesaplarını hazırlayıp genel kurul toplantısından en az otuz beş gün önce denetleme organı üyelerine verir. Denetleme organı üyeleri bunları inceleyerek müştereken düzenleyecekleri raporla birlikte genel kurul toplantı tarihinden en az yirmi gün önce yönetim kuruluna iade ederler.
(3) Bilânço ve gelir gider hesapları genel kurul toplantısından en az on beş gün öncesinden itibaren bir yıl süre ile kooperatif merkezinde ve elektronik ortamda KOOPBİS'te ortakların incelemesine sunulur.

Defter tutma mükellefiyeti

MADDE 125-
(1) Kooperatifte aşağıdaki defterlerin tutulması zorunludur.
a) Yevmiye Defteri,
b) Defteri Kebir,
c) Envanter Defteri,
ç) Ortaklar (Pay) Defteri,
d) Yönetim Kurulu Karar Defteri,
e) Genel Kurul Karar ve Müzakere Defteri.
(2) Kooperatifte bu defterlerden başka 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 64 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan hükümler gereği işin mahiyeti ve öneminin gerektirdiği diğer defterler de tutulur.

Yevmiye defteri

MADDE 126- (1) Yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin ilgili belge veya ispata dayanan evraktan çıkarılarak tarih sırasıyla ve "Madde" halinde düzenli olarak yazıldığı defterdir.
(2) Yevmiye maddelerinin en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır.
a) Madde sıra numarası,
b) Tarih,
c) Borçlu hesap,
ç) Alacaklı hesap,
d) Tutar,
e) Her kaydın dayandığı belgelerin türü ile varsa tarihleri ve sayıları.

(3) Yevmiye defteri ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı olur; vergi kanunlarına uygun olmak şartıyla müteharrik yapraklı defterler de kullanılabilir.

Defteri kebir

MADDE 127- **(1)** Defteri kebir, yevmiye defterine geçirilmiş olan işlemleri buradan alarak sistemli bir şekilde ilgili olduğu hesaplara dağıtan ve tasnifli olarak bu hesaplarda toplayan defterdir.

(2) Defteri kebirdeki kayıtların en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır

a) Tarih,

b) Yevmiye defteri madde sıra numarası,

c) Tutar,

ç) Toplu hesaplarda yardımcı nihai hesapların isimleri.

(3) 126 ncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü defteri kebir hakkında da uygulanır.

Envanter defteri

MADDE 128- **(1)** Envanter defteri, kooperatifin açılışında ve açılıştan sonra her hesap döneminin sonunda taşınmazların, alacakların, borçların, nakit para tutarının ve varlıklar ile borçların değerlerinin teker teker kaydedildiği ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı defterdir.

(2) Hesap dönemi on iki ayı geçemez. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla envanter, düzenli bir işletme faaliyetinin akışına uygun düşen süre içinde ve her halükârda hesap döneminin sonundan itibaren üç ay içinde çıkarılır ve deftere kaydedilir.

(3) 126 ncı maddenin üçüncü fıkrası hükmü envanter defteri hakkında da uygulanır.

Ortaklar defteri

MADDE 129- **(1)** Kooperatif ortaklarının bilgilerinin kaydedildiği ciltli ve sayfaları müteselsil sıra numaralı defterdir. Pay/Ortaklar defterine yapılacak kayıtların en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır.

a) Kooperatifin ünvanı,

b) Ortağın adı soyadı veya ünvanı,

c) Ortağın iş ve konut adresi,

ç) Ortağın diğer iletişim bilgileri,

d) Ortağın kooperatife girdiği ve çıktığı tarihler,

e) Ortaklığın edinimi ve devrine ilişkin gerekli açıklamalar

(2) Ortaklığın usulüne uygun olarak devredildiği ispat edilmediği sürece, devralan pay/ortaklar defterine yazılamaz. Her ortak defterde ayrı bir sayfada izlenir. Ortaklığı devralan yeni ortak da ayrı bir sayfada izlenir.

Yönetim kurulu karar defteri

MADDE 130- **(1)** Kooperatif yönetim kurulunun, kooperatif yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararların yazılacağı ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir.

(2) Yönetim kurulu karar defterindeki kayıtların en az aşağıdaki bilgileri içermesi şarttır:

a) Karar tarihi,

b) Karar sayısı,

c) Toplantıda hazır bulunanlar,

ç) Kararın içeriği,

d) Üyelerin imzaları.

(3) Kararın, üyelerden birinin yaptığı öneri üzerine diğerlerinin yazılı onayı ile alındığı durumlarda bu husus ayrıca belirtilir ve imzaların bulunduğu kâğıt veya kâğıtlar da karar defterine yapıştırılır. Bir önerinin veya önerilerin ıslak imza ile imzalanması şeklinde alınan kararlar 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 390 ıncı maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca karar defterine yapıştırılır; aksi halde karar geçersizdir. Her yönetim kurulu üyesi alınan karara ilişkin muhalefetinin bir şerh ile karar metnine geçirilmesini isteyebilir. Üyelerin şerh yazma talebi hiçbir sebeple reddedilemez; şerh yazılmasına engel olunamaz. Şerh, sahibi dışında hiç kimse tarafından değiştirilemez.

Genel kurul toplantı ve müzakere defteri

MADDE 131- **(1)** Kooperatifin genel kurul toplantılarında görüşülen hususların ve alınan kararların kaydedildiği ciltli ve sayfa numaraları teselsül eden defterdir.

(2) Genel kurul toplantı ve müzakere defteri, kooperatif genel kurul toplantısı yapılırken genel kurulda sorulan sorular, verilen cevaplar, sunulan önergeler, alınan kararlar işlenerek düzenlenebileceği gibi hazırlanan toplantı tutanağının deftere yapıştırılması şeklinde de tutulabilir.

Defter onayları

MADDE 132- **(1)** Kooperatifin tutmakla yükümlü olduğu yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay/ortaklar defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin açılış onayları, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen süreler dahilinde bu Kanun ve ticari defterlerin onayına ilişkin diğer mevzuat uyarınca yapılır.

(2) Yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri ile yönetim kurulu karar defterinin açılış onaylarının her hesap dönemi için yapılması zorunludur. Pay/ortaklar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla izleyen hesap dönemlerinde de açılış onayı yaptırılmaksızın kullanılmaya devam edilebilir.

(3) Onaya tabi defterlerin hesap dönemi içinde dolması dolayısıyla veya başka sebeplerle yıl içinde yeni defter kullanmaya mecbur olanlar bunları kullanmaya başlamadan önce açılış onayı yaptırmak zorundadırlar.

(4) Pay/ortaklar defterinin yenilenmesinin gerektiği durumlarda açılış onayı yapılacak yeni defter, kullanımına son verilecek defterle veya zayi edilmişse zayi belgesi ile birlikte notere ibraz edilir. Yeni pay/ortaklar defterinin açılış onayının yapıldığı sırada noter, eski deftere veya zayi belgesine yeni pay defterinin açılış onayının yapıldığını tarih ve sayı belirtmek suretiyle şerh düşer. Eski defterde veya zayi belgesinde söz konusu şerhi gören noter tekrar bir açılış onayı yapamaz.
(5) Yevmiye defteri ile yönetim kurulu karar defteri 6102 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirlenen süreler dahilinde notere ibraz edilip, son kaydın altına noterce "Görülmüştür" ibaresi yazılarak mühür ve imza ile onaylanması zorunludur.
(6) Yönetim kurulu karar defteri, yevmiye defteri, envanter defteri ve defteri kebir yeterli yaprakları bulunması halinde yeni hesap döneminin ilk ayı içerisinde onay yenilemek suretiyle kullanılmaya devam edilebilir.
(7) Onay yenilemede defterlerin türü değiştirilemez.

Avanslar ve ödemeler

MADDE 133- **(1)** Kooperatifin amaç ve işleri dışında avans verilemez ve ödeme yapılamaz. Her türlü ödemelerin geçerli belgelere dayandırılması şarttır.
(2) Verilecek avansın sebebi, miktarı, süresi, geri alınma şartları, kapatılması şekli ile kasada günlük olarak bulundurulacak azami para miktarı ve kooperatif parasının amaçlara uygun şekilde değerlendirilmesi usulü yönetim kurulu tarafından belirlenir.

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER
Ticaret Kanunu hükümlerine atıf

MADDE 134- **(1)** Bu anasözleşmede aksine açıklama olmayan hususlarda 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile bu Kanunun 98 inci maddesinde yer alan hüküm doğrultusunda 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki anonim şirketlere ait hükümler uygulanır.

Uyuşmazlık

MADDE 135- **(1)** Ortaklarla kooperatif arasında, ortakların kendi aralarında ve kooperatifle ortak bulunduğu üst birlik arasında doğacak olan uyuşmazlıklar, öncelikle kooperatif genel kuruluna aksettirilir. Genel kurulca halline imkân bulunmayan uyuşmazlıklar 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 95 inci maddesine uygun olarak öncelikle 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümlerine göre arabulucu yoluyla çözümlenmeye çalışılır. Arabulucu yolu ile de giderilmeyen uyuşmazlıklar için yargı organlarına başvurulur.
(2) Üçüncü şahıslarla kooperatif arasında çıkacak uyuşmazlıklar ise yargı organlarınca çözümlendirilir.

Teftiş ve denetleme

MADDE 136- **(1)** Tarım ve Orman Bakanlığı'nın teftiş ve denetleme hususlarındaki görev ve yetkileri şunlardır:
a) Kooperatifin işlem ve hesaplarını ve varlıklarını müfettişlere, kontrolörlere veya denetim için görevlendirilecek olan personele denetlettirmek, denetim sonuçlarına göre gerekli talimatı vermek.
b) Yapılan denetimler sonucunda, kooperatifin ve iştiraklerinin yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilerinin, hukuka açıkça aykırı eylem ve işlemlerinin tespit edilmesi durumunda, kamu yararı ve hizmet gerekleri dikkate alınarak gecikmesinde sakınca görülen hallerde ileride telafisi güç veya imkansız zararlara yol açılmasının engellenmesi amacıyla bu kişilerin görevlerine tedbiren son vermek ve bir yıl içerisinde olağanüstü genel kurul toplantısının yapılması için gerekli tedbirleri almak.
c) Verilen kredilerin açılış gayesine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını, plan ve projesine uygunluğu, teknik özellikleri ve kalite açısından denetlemek.
ç) Kooperatiflerde görevli bulunanlar bu kuruluşlara ait mal, para ve para hükmündeki kağıtları ve gizli de olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kontrolörlere, denetimle görevlendirilen personele, dış denetçilere ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelemesine yardımda bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmakla yükümlüdürler.
d) Teşekküle ilişkin olarak istenilen her türlü bilgi, belge ve kayıtlar, tanınan süre içinde tam olarak verilmek zorundadır.

YÜRÜRLÜK HÜKMÜ
İntibak

MADDE 137- **(1)** Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri, mevcut Anasözleşmelerini, 7339 sayılı "Kooperatifler Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" un 19 uncu maddesinde yazılı olan **"Kooperatifler ve üst kuruluşları, anasözleşmelerini en geç üç yıl içinde bu Kanun hükümlerine intibak ettirmek zorundadır. Anasözleşmelerini intibak ettirmeyen kooperatif ve üst kuruluşları dağılmış sayılır."** hükmü gereği; en geç, 7339 sayılı Kanun' un yürürlüğe girdiği tarihten üç yıl sonrası olan 26.10.2024 tarihine kadar bu Anasözleşmeye intibak ettirmek zorundadırlar.

Yürürlük

MADDE 138- **(1)** Sınırlı Sorumlu Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Anasözleşmesi Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 25/01/2024 tarih ve E-98096904-205.02-11909329 sayılı onayı ile yürürlüğe konulmuştur.

Sıra No	Kimlik No	Kurucu	Uyruk	Adres	Taahhüt Ettiği Sermaye (Pay adedi x TL)